

บทบทกวาการวิเคราะห์ พัฒนาการทุนนิยม

สุวินัย ภรษณะลัย

คณะเศรษฐศาสตร์
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

บทนำ

หัวข้อเรื่อง “การพัฒนาการทุนนิยม” นี้ถือได้ว่าเป็นเรื่องที่ได้รับความสนใจในหมู่นักวิชาการไทยและต่างประเทศอยู่พอสมควร แต่ในหมู่นักวิชาการไทยด้วยกันเอง กลับมีผู้ที่สนใจจะไปทำการวิจัยพื้นฐาน (basic research) เกี่ยวกับด้านต้องของแนวคิด “พัฒนาการทุนนิยม” อญ្យน้อยมาก ผู้เขียนมีข้อสมมุติฐานที่ได้มาจากการค้นคว้าของตนว่า แนวคิดของมโนทัศน์ว่า “พัฒนาการทุนนิยม” อันนี้มีต้นตอมาจากนักคิดชาวรัสเซียชื่อ เพลโธนอฟ (1856 – 1918) ซึ่งแนวคิดของเพลโธนอฟ อันนี้ต่อมาได้รับการสืบทอดและพัฒนาโดยลูกศิษย์ของขาดคนหนึ่ง ชื่อ เลนิน (1870 – 1924) ฉะนั้น ผู้เขียนจึงได้ทำการทบทวนมโนทัศน์ “พัฒนาการทุนนิยม” จากประวัติความคิดเศรษฐกิจว่าด้วยกำเนิดพัฒนาการทุนนิยมของลัทธิมาร์กซ์รัสเซีย โดยหันยกความคิดของเพลโธนอฟ กับเลนิน เป็นหลัก ซึ่งผู้อ่านที่ได้เคยติดตามการวิวัฒนาการ (debate) เกี่ยวกับเรื่อง “พัฒนาการของ

ทุนนิยมในไทย” ในช่วงปี พ.ศ. 2524 – 2525 นั้น คงจะได้พบกับความน่าประหลาดใจ ที่มีความคล้ายคลึงกันตรงอยู่ในหัวข้อวิวัฒนาการทุนนิยมของรัสเซียในขณะนั้น กับกรณีของสังคมไทยในช่วงหลังๆ นี้ ทำให้ไม่น่าแปลกใจว่า ทำไมหัวข้อ “พัฒนาการทุนนิยม” จึงเป็นที่ได้รับความสนใจระดับหนึ่งอยู่พักหนึ่งจากนักวิชาการไทยก่อนหนึ่งในระยะหลังๆ นี้

หัวข้อศึกษาจะแบ่งออกเป็น ๔ หัวข้อใหญ่ๆ ด้วยกัน กล่าวคือ

- (1) ความคิดของเพลโธนอฟ เกี่ยวกับการวิเคราะห์ทุนนิยมรัสเซียในทศวรรษที่ 1880
- (2) ความคิดของเลนิน เกี่ยวกับการวิเคราะห์ทุนนิยมรัสเซีย ในทศวรรษที่ 1890
- (3) ความหมายของทฤษฎี “พัฒนาการทุนนิยม” ในปัจจุบัน
- (4) แนวความคิดทฤษฎี “พัฒนาการทุนนิยม” กับนักวิชาการไทย

หัวข้อที่ (1) กับที่ (2) เป็นการวิจัยเชิงประวัติ ความคิดเศรษฐกิจของเพลชานอฟ กับเลนิน ในส่วนที่ เกี่ยวกับการวิเคราะห์พัฒนาการทุนนิยมในรัสเซีย ส่วนหัวข้อที่ (3) เป็นการกำหนดความสัมพันธ์ ระหว่างหลักทฤษฎีเศรษฐศาสตร์การเมืองกับทฤษฎี “พัฒนาการทุนนิยม” โดยอิงงานเขียนของเลนินในเรื่อง “พัฒนาการทุนนิยมในรัสเซีย” เป็นหลัก ส่วน หัวข้อที่ (4) นั้นเป็นการทบทวนเชิงวิชาการ ไทยกลุ่มนี้ใน ระยะหลัง ๆ

ผู้เขียนมุ่งหวังที่จะให้มีการประยุกต์ใช้หรือมี การรับเอา “ทฤษฎี” (จากตะวันตก) มาใช้/วิเคราะห์ สังคมไทยอย่างมีความรอบรู้ในเบื้องหลัง พื้นเพ จุดเดียว จุดอ่อนของตัวทฤษฎีนั้น ๆ เพื่อที่จะได้ไม่ตก เป็นทางการบัญญา หรือเป็นผู้บัญชาติ ก็ งานวิจัย ผู้เขียนได้ทดลองทำงานวิจัยในระดับ basic research นี้ เพื่อเป็นตัวอย่างสำหรับการทำงาน วิจัยพื้นฐานในสาขาวิชานั้น ๆ ที่รับเอา “ทฤษฎี” ตะวันตก เข้ามาด้วยเช่นกัน ไม่ว่าจะเป็นพากนีโอล่าสสิก หรือพากเศรษฐศาสตร์การเมืองก็ตาม

1. เพลชานอฟ¹ กับการวิเคราะห์ทุนนิยมใน รัสเซีย (ช่วงทศวรรษที่ 1880)

100 ปีก่อน ณ ดินแดนอันไกลโพ้นจากประเทศ สยาม ได้มีกลุ่มนักคิดบัญญัชานักลุ่มเล็ก ๆ กลุ่มนี้ ที่ “ทุนทุร้ายทางความคิด” อันเนื่องมาจากประสบ- การณ์ของความล้มเหลวของบุนวนการปฏิวัติชานา นารอดนิกหรือปอปุลิสต์² ที่พวกเข้าได้ประสบพบ

มาด้วยตนเอง หนึ่งในคนเหล่านี้คือ เพลชานอฟ (1856 – 1918) เพลชานอฟระบุหานกว่า ทฤษฎีของ บุนวนการ Narodnik ไม่เพียงพอ และถ้าหากปล่อย สภาพเช่นนี้ ให้ดำเนินอยู่ต่อไปก็ไม่เป็นที่ต้องสงสัย เลยกว่า บุนวนการจะต้องประสบกับความทาย焉่ำเพ็ ต่อระบบชาร์ ของรัสเซีย อย่างแน่นอน สำหรับเขา หนทางเดียวที่จะแก้ไขปัญหาความไม่เพียงพอไม่ สูกองอย่างทฤษฎีของบุนวนการนี้ได้ก็คือ การเสนอ ความคิดสังคม(นิยม)อันใหม่ที่จะมาทดแทนความคิด สังคมนิยมแบบชาวนาของพวกราดนิก เพราะการ ที่แค่ทำการวิจารณ์จุดอ่อนของทฤษฎีพวกราดนิก และตอกย้ำถึงความเห็นอกว่าในทางทฤษฎีของมาร์กซ์ (ที่เขาเพิ่งไปสมัครผู้ตัดสิน) ย่อมไม่สามารถส่งผลสะเทือนต่อ การปฏิบัติของบุนวนการได้ คุณปการของเพลชานอฟ ในประวัติศาสตร์การปฏิวัติรัสเซียก็คือ เพลชานอฟได้ เสนอสิ่งที่มีเนื้อหาที่แท้จริง และมีลักษณะที่ปฏิบัติ มากต่อบุนวนการรัสเซีย นั่นคือเขาได้ใช้ทฤษฎีของ มาร์กซ์มาเป็น “มรรควิชี” ในการเสนอความรับรู้ใหม่ เกี่ยวกับการวิเคราะห์ องค์ประกอบสังคมเศรษฐกิจ ของรัสเซียในขณะนั้น (ทศวรรษ 1880) รวมทั้งการ คาดการณ์ถึงกระบวนการพัฒนาของสังคมนี้ในอนาคต อันใกล้ตัวยิ่ง เขาได้เสนอว่า ในขณะนั้น (ปี 1880) สังคมรัสเซียได้เข้าสู่ช่วงตอนของหนทางทุนนิยม อย่างเด็ดขาดไปแล้ว นิใช่อยู่ในระหว่างทางเดือก 2 หนทาง (TRANSITION) ระหว่างทุนนิยมกับสังคม เกษตรชุมชนอย่างแต่ก่อน เมื่อันที่พวกราดนิกยัง

เดียวเท่านั้นที่ตระหนักถึงความคล้ายคลึง (“ไม่ใช่เหมือนกัน อย่างเด็ดขาด”) ทางประวัติศาสตร์ของประสบการณ์บัญญัชาน ปฏิวัติรัสเซียเมื่อ 100 ปีก่อนกับ “หมู่สามบุญและสองหา” ใน ช่วงทศวรรษ 1970 โปรดอ่านบทความของ ตัญชัย สุวังบุตร, “รัสเซียปอปุลิสต์ : การเคลื่อนไหวปฏิวัติลงทุ่มชานาใน ทศวรรษ 1870” ใน วารสารสังคมศาสตร์และมุขبلاغศาสตร์ (มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์), ปีที่ 10 ฉบับที่ 8, เดือนมกราคม–กุมภา- พันธ์ 2523.

¹ ตอนนี้ผู้เขียนสรุปเบื้องจาก ข้อเขียนของผู้เขียนเรื่อง สังคมอเลเชวิกของเลนิน ในหัวข้อที่ 2 “เพลชานอฟกับการก่อ เกิดของสังคมมาร์กซ์รัสเซีย”

² เพื่อเป็นการแสดงให้เห็นว่า ไม่ใช่ผู้เขียนเพียงคน

เชื่ออยู่อย่างง่ายอีกต่อไป³ เหตุผลหลักที่สนับสนุนและตอกย้ำความเชื่อมั่นของเพลชานอฟต่อพัฒนาการของทุนนิยมในรัสเซียก็คือ ข้อเท็จจริงเกี่ยวกับการแตกสลายของชุมชนหมู่บ้านชาวนา_raschye_ที่ได้มาจากการผลสำรวจสภาพเป็นจริงในจังหวัดนอสโกร์ของ ออร์-โลฟ เรื่อง “การถือครองที่ดินของชุมชนหมู่บ้านในท้องที่จังหวัดนอสโกร์” ในตอนแรกที่เพลชานอฟได้อ่านผลรายงานวิจัยสำรวจชั้นนี้ของออร์โลฟแล้ว ปรากฏว่า เขาก็ใจมากขนาดทำให้เขาต้องตั้งคำถามกับตนเอง ดังต่อไปนี้ว่า

ถ้าหากชุมชนหมู่บ้านจะต้องถูกแก้การสลายตัวไปอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้แล้ว สิ่งนี้ให้หมายความว่า กระบวนการสังคมนิยมของพวกรากการอุดนิกที่ผ่านมาตัวแฉะแต่เป็นการพ้อฟันของ “ผู้หลงผิด” ที่กระทำในสิ่งที่เป็นไปไม่ได้อย่างเด็ดขาดหรือ? และเมื่อเป็นเช่นนั้นแล้วจะต้องรออีกสักกี่ศตวรรษกันกว่าจะให้ทุนนิยมในรัสเซีย พัฒนาเติบโตไปจนถึงระดับของประเทศญี่ปุ่นทั้งๆ ก็เพื่อให้มีเงื่อนไขทางภาวะวิสัยของการสูงมองของ “สังคมนิยมที่เป็นวิทยาศาสตร์” ตามแบบของลัทธินิมาร์กซ์ เทคโนบินช์ในรัสเซีย และถ้าเป็นเช่นนี้แล้ว บัญญาณสังคมนิยมรัสเซียในปัจจุบันจะมิถูกเลยเป็น “สิ่งแผลปลอม” ของสังคมรัสเซียที่กิจกรรมการเคลื่อนไหวเพื่อสังคมนิยมของพวกราก กลายเป็นสิ่งที่ไม่มีวันเป็นไปได้ไปดูก็หรือ?

ข้อสรุปที่มีลักษณะคล้ายเป็นข้อขัดแย้งในตนเอง เช่น ข้างต้นนี้ ได้สร้างความเชื่อปั่นป่วนร้าวранໃในทางความคิดให้เกิดตัวเพลชานอฟเป็นอย่างมาก แต่ในที่สุด เพลชานอฟก็ได้พบหนทางเกือบขั้ดแย้งนี้ โดยใช้ยุทธศาสตร์เดียวกับที่นาร์กซ์ได้เคยเสนอไว้ในท้ายเล่มของ “แหล่งการณ์ฯ” ต่อการปฏิวัติยุรัมันในปี 1848

³ การเห็นว่า สังคมที่คงอยู่เป็นสังคมที่อยู่ในระหว่างทางเลือก 2 ทาง (TRANSITION) หรืออยู่ในระยะผ่านนี้ เป็นลักษณะร่วมของரากการอุดนิกรัสเซียกับการอุดนิกไทย โปรดดู เส้นทางสังคมไทย ของกุญจิรัชสังคมไทย'25 หน้า 221-225 ของบทความว่าด้วยสังคมไทย, สำนักพิมพ์มิตรใหม่.

นั้นคือเพลชานอฟเสนอว่า ยุทธศาสตร์สำหรับการไปสู่สังคมนิยมของประเทศที่ล้าหลังทางเศรษฐกิจอย่างรัสเซียนี้ หรือแม้แต่การปฏิวัติรัสเซียที่จะมาถึงนี้ จะมีลักษณะเป็นการปฏิวัติกระแสภูมิพื้น (การปฏิวัติประชาธิปไตย) มากกว่าเป็นการปฏิวัติกรรมชาชีพ (การปฏิวัติสังคมนิยม) แต่ถึงกระนั้นก็ตาม ประชาชนรัสเซียก็จะสามารถตัดสินเชิงตาข่ายการปฏิวัติได้มากกว่าเด็กก่อน ชาวสังคมนิยมรัสเซียจะต้องต่อสู้ร่วมกันกับพวกระภูมิพื้นรัสเซีย ทราบได้พวกระภูมิพื้นรัสเซียนั้นยังมีชาตุที่ปฏิวัติสำรองอยู่ในความพยายามจะต่อสู้โดยลั่นระบบชาชีพ แต่ในขณะเดียวกัน ชาวสังคมนิยมรัสเซียจะต้องไม่ลืมที่จะพยายามเผยแพร่จิตสำนึกที่เน้นชัดในหมู่คนงานกรรมกรว่าผลประโยชน์ของกรรมชาชีพกับของกระแสภูมิพื้นนั้นขัดแย้งกัน กรรมการกับกระแสภูมิพื้นสามารถเป็น “พันธมิตร” กันได้ในการโถ่ลั่นระบบชาชีพ และภายหลังการลั่นลายของระบบชาชีพแล้วจะมีเงื่อนไขทางภาวะวิสัยสิทธิทางการเมืองสำหรับมวลชนคนงานที่จะจัดตั้งตนเองขึ้นมาเป็น “พลังอิสรภาพ” ที่เป็นฝ่ายคัดค้านกับพวกระภูมิพื้น และเมื่อนั้นเหล่าที่เงื่อนไขความเป็นไปได้ของ “สังคมนิยม” จะมีขึ้น ณ ที่นี่ผู้เขียนจะไม่ลงลึกไปถึงขั้นทำการตรวจสอบความถูกต้องของยุทธศาสตร์ของเพลชานอฟอันนี้ แต่จะมุ่งไปที่การอธิบายถึงแนวความคิดเกี่ยวกับทฤษฎีพัฒนาการของทุนนิยมในรัสเซียของเพลชานอฟที่ได้ส่งอิทธิพลต่อพวกรากซึ่รัสเซียรุ่นหลังในเวลาต่อมา

ความชอบธรรมในทางทฤษฎีสำหรับเพลชานอฟในการปฏิบัติการทางประวัติศาสตร์ โดยการสร้างขบวนการลัทธินิมาร์กซ์ขึ้นมาในประเทศรัสเซียเพื่อมาแทนที่ขบวนการนาร์คินท์ในศตวรรษที่ 1880 นั้น ล้วนแล้วแต่ตั้งอยู่บนความเชื่อมั่นในทางทฤษฎีของ การวิเคราะห์แบบ “เศรษฐศาสตร์การเมือง” ในส่วนที่เกี่ยวกับพัฒนาการของทุนนิยมในรัสเซียของเพลชานอฟทั้งสิ้น ในหนังสือ “ความแตกต่างระหว่างความเห็นของพวกราก” (1885) เพลชานอฟได้เสนอ

ทัศนะเกี่ยวกับพัฒนาการของทุนนิยมในรัสเซียของ เขาในรูปของการวิวัฒนา (debate) กับทัศนะของ นักลัทธินารอดนิกคนหนึ่งที่ชื่อ ทิโคโยมิโรฟ (Tikhomirov) ที่สนับสนุน “ทฤษฎีความล่มสลายของ ทุนนิยมในรัสเซีย” ของวอรอนท์ซอฟ นักเศรษฐศาสตร์ Narodnik ในหนังสือของเขาก็ได้ “จะพากวน ของทุนนิยมในรัสเซีย” (1882) บทเสนอของวอรอนท์ซอฟ เกี่ยวกับความล่มสลายอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ของ ทุนนิยมในรัสเซีย สามารถสรุปแยกได้ออกเป็น 4 ประเด็นคือ

- (1) ทัศนะที่ว่าด้วย “จีดจำกัดของตลาด”
- (2) ทัศนะที่ว่าด้วย “จำนวนกรรมกรรับจ้าง ที่คงที่”
- (3) ทัศนะที่ว่าด้วย “รูปแบบการผลิตรายย่อย ของชาวนาเป็นรูปแบบการผลิตหลัก”
- (4) ทัศนะที่ว่าด้วย “ชุมชนหมู่บ้านไม่มีความเปลี่ยนแปลง”

ทฤษฎีพัฒนาการของทุนนิยมในรัสเซียของเพลชานอฟ จึงเป็นการวิจารณ์เหล่าบทเสนอทั้ง 4 ข้อข้างต้น ของ วอรอนท์ซอฟนี้ซึ่งมีเนื้อหา�่อ ๆ ดังต่อไปนี้

(1) การวิจารณ์ทัศนะที่ว่าด้วย “จีดจำกัดของตลาด”

ทัศนะที่ว่าด้วย “จีดจำกัดของตลาด” นี้เห็นว่า เนื่องจากทุนนิยมรัสเซียเดิมโตามาล้าหลังห้ากว่าทุนนิยมประเทศอื่น จึงไม่มีตลาดหลงเหลืออยู่สำหรับการ พัฒนาทุนนิยมอีกด่อไปแล้ว เพราะฉะนั้นอนาคต ข้างหน้าของทุนนิยมรัสเซียจึงเป็นสิ่งที่สืบหวัง เพลชานอฟแห่งทัศนะข้างต้นนี้ว่าไม่สอดคล้องกับข้อเท็จจริงทางประวัติศาสตร์ เพราะว่าในช่วงก่อตัว ของทุนนิยมมิใช่มีตลาดขนาดใหญ่สำรองอยู่ก่อนแล้ว การผลิตแบบทุนนิยมค่อยขยายตัวตามไปทีหลัง แต่ใน ความเป็นจริงตลาดจะสามารถขยายตัวไปได้ก็เมื่อแต่ ต้องพัฒนาไปพร้อม ๆ กับการขยายตัวของการผลิต เท่านั้น และถ้าหากมองดูประวัติศาสตร์ของประเทศ

ทุนนิยมในยุโรประดับโลกที่ผ่านมาจะเห็นว่าทุนนิยม ของประเทศค่า ฯ เริ่มคืบไม่พร้อมกันอยู่แล้ว และมี ความแตกต่างระหว่างทุนนิยมพัฒนาแล้วกับทุนนิยม ด้วยพัฒนาสำรองอยู่ เมื่อทุนนิยมด้วยพัฒนาจะแข็งแกร่ง ความก่อต้น และความยากลำบากในการแข่งขันกับ ประเทศทุนนิยมพัฒนาแล้ว แต่ก็ไม่มีทุนนิยมของ ประเทศด้วยพัฒนาได้ที่ล่มสลายไป เพราะการนี้ ประเทศด้วยพัฒนาสามารถได้ และได้ใช้ “ระบบภายใน แบบกีดกัน” มาช่วยรักษาตลาดภายในประเทศใน ระดับหนึ่งไว้ให้กับชนชั้นนายทุนของประเทศของตน ในการต่อกรับการแข่งขันกับประเทศพัฒนาแล้วได้ เพลชานอฟเห็นว่าถ้าทุนอุดตสาหกรรมในประเทศด้อย พัฒนาเดิมโดยมาลีนขึ้นหนึ่งจะมีแนวโน้มเรียกร้อง ให้ใช้ระบบภายในปกป้อง ฉะนั้นแนวโน้มของการไปสู่ ลักษณะนี้ในรัสเซียจะมีเพลชานอฟเจ็บเห็นว่า เป็นสัญญาณของ การแสดงออกของการเดิมโดยของ ทุนนิยมในรัสเซีย ในความเป็นจริงในทศวรรษที่ 1880 ในทางเศรษฐกิจของรัสเซียยังอยู่ในขั้นตอนการ ตระเตรียมพื้นฐานสำหรับการขยายตัวอย่างเต็มที่ ของทุนนิยม ทุนนิยมรัสเซียเริ่มขยายตัวอย่างก้าว กระโดดกันตั้งแต่ภายหลังทศวรรษที่ 1890 เป็นต้น มาก ตัวเพลชานอฟเองก็ไม่ปฏิเสธข้อเท็จจริงอันนี้ที่ว่า ในช่วงทศวรรษที่ 1880 ช่วงย่างก้าวของทุนนิยมรัสเซียเป็นไปอย่างล้าช้า แต่เพลชานอฟกลับไม่ดึงข้อสรุป จากข้อเท็จจริงอันนี้ว่า แสดงถึงความสืบหวังของทุนนิยมรัสเซียอย่างที่พวงการอุดตสาหกรรมรัสเซียเป็นไป อย่างล้าช้านั้น เนื่องจากการกดดันที่เป็นเดิจการของ ระบบการเมืองปัจจุบัน เขายังสรุปว่า ลักษณะนี้ ภัยสิทธิ์ของระบบชาวนิยมเป็นสิ่งที่กีดขวางพัฒนา การของทุนนิยมไม่ได้เดินโดยอิสระขึ้นกันว่า แต่ถึง กระนั้นสิ่งนี้ก็ไม่อาจหยุดยั้งพัฒนาการของทุนนิยม ไปได้ ทุนนิยมรัสเซียเดิมโดยขึ้นมาภายใต้ระบบชาวนิยม แต่เมื่อพัฒนาถึงขั้นหนึ่งผลกระทบของมันเริ่มขัด แย้งไปไม่ได้กับระบบชาวนิยม และเรียกร้องระบบที่เสรี

นิยมขึ้นเมื่อประชาธิปไตยมากขึ้น

(2) การวิจารณ์ทักษะที่ว่าด้วย “จำนวนกรรมกรรับจ้างคงที่”

ทักษะที่ว่าด้วย “จำนวนกรรมกรรับจ้างคงที่” นี้มาจากการอ้างอิงสถิติของทางการรัฐสหราชอาณาจักรในขณะนั้นว่ามีจำนวนกรรมกรรับจ้างที่อยู่ในความสัมพันธ์ทางการผลิตแบบทุนนิยมอยู่เพียง 8 แสนคนจากจำนวนประชากร 100 ล้านคน ซึ่งเป็นจำนวนที่แทนจะมองข้ามไปได้ มิหนำซ้ำจำนวนกรรมกรรับจ้างนี้ยังไม่มีอัตราเพิ่มขึ้นมาอีกเลยจากปี 1840–1866 แต่อยู่ในจำนวนคงที่ขนาดนั้น สิ่งนี้ทำให้พวกรอดนิกสรุปว่า มีจัดกำกัດที่ไม่อาจก้าวข้ามพ้นไปได้ของทุนนิยมคำงอยู่ในกิจกรรมทางเศรษฐกิจของรัสเซีย เพลชานอฟวิจารณ์ทักษะข้างต้นนี้โดยการซื้อให้เห็นว่า ตัวเลขสถิติที่พวกรเข้าอ้างมาขนาดนั้นเชื่อถือไม่ได้ด้วยเหตุผลดังนี้

- สถิติของทางการก่อนปี 1866 ไม่เรียบเรียง และหลักฐานอ่อน เพราะะนั้นการเปรียบเทียบตัวเลขระหว่างปี 1840 กับปี 1866 จึงไม่มีความหมาย
- สถิติของทางการหลังปี 1866 มีความน่าเชื่อถือสูงมากกว่าแต่ก่อนก็จริง แต่ในนั้นไม่ได้รวมจำนวนกรรมกรของอุตสาหกรรมเหมืองแร่ และอุตสาหกรรมกลั่นสุรา เข้าไปด้วยซึ่งถ้ารวมจำนวนกรรมกรเหล่านี้เข้าไปด้วยแล้วจะก่อ จะมีจำนวนกรรมกรรับจ้างประมาณ 1 ล้านคนในปี 1880 และถึงกระนั้นก็ตามจำนวนตัวเลขกรรมกรรับจ้าง 1 ล้านคนนี้ เพลชานอฟยังเห็นว่าเกี่ยงน้อยกว่าจำนวนที่แท้จริง เพราะแม้แต่คณะกรรมการธิการรวมรวมสถิติของทางการเองก็ยอมรับว่ามีจำนวนโรงงานขนาดเล็กที่เลือดอดจากการสำรวจจำนวนมากคำงอยู่ และเข้าของโรงงานโดยทั่วไปจะบอกจำนวนกรรมกรและจำนวนการผลิตน้อยกว่าที่เป็นจริง

เพื่อลดอัตราการเสียภาษีของโรงงาน

(3) การวิจารณ์ทักษะที่ว่าด้วย “รูปแบบการผลิตรายย่อยของชาวนาเป็นรูปการผลิตหลัก”

จากทักษะที่ว่าด้วย “จำนวนกรรมกรรับจ้างคงที่” นำไปสู่ข้อสรุปที่ว่าการที่จะเป็นเช่นนี้ได้ก็ เพราะว่าจำนวนผู้ผลิตออกหนีไปจากการรับ–จ้างแล้วไม่ถูกครอบงำโดย “ทุน” กล่าวอีกนัยหนึ่งคือ การผลิตรายย่อยของชาวนาเป็นเอกเทศที่อยู่นอกเหนือปริมณฑลครอบงำของทุนนิยม เพลชานอฟคัดค้านข้อสรุปนี้โดยเข้าพยามชี้ให้เห็นว่า จำนวนผู้ผลิตที่รับการครอบงำของ “ทุน” มีจำนวนมากกว่า “จำนวนกรรมกรรับจ้างในโรงงาน” มาก many นัก และส่วนใหญ่ของผู้ผลิตรายย่อยต้องขึ้นต่อหรือพึ่งพิงต่อทุนไม่มากก็น้อย เพราะว่าการผลิตรายย่อยของชาวนารัสเซียไม่ได้เป็นเอกเทศ แต่ต้องขึ้นต่อ “พ่อค้าผู้รับซื้อสินค้า” และในหลายท้องที่ในแหล่งอุตสาหกรรมมีการผลิตทั้งการทำนาของชาวนา และจำนวนที่ดินที่รวมศูนย์อยู่ในกำมือของเจ้าที่ดินเพิ่มมากขึ้น

(4) การวิจารณ์ทักษะที่ว่าด้วย “ชุมชนหมู่บ้านชาวนาไม่มีการเปลี่ยนแปลง”

ทักษะที่ว่าด้วยชุมชนหมู่บ้านชาวนาไม่มีการเปลี่ยนแปลงนี้ยืนกรานว่าเกษตรกรรมเป็นพื้นฐานหลักและอันเดียวของเศรษฐกิจสังคมของประเทศรัสเซีย พัฒนาการของทุนนิยมในภาคเกษตร โดยเฉพาะการประยุกต์ใช้ทุนเอกชนในภาคเกษตรต่างได้รับการต่อต้านจาก “ชุมชนหมู่บ้าน” ดังนั้น ชุมชนหมู่บ้านชาวนาจึงเป็นปัจจัยที่ไม่มีวันตีแตกสำหรับการต่อสู้กับทุนนิยม ตัวเพลชานอฟเองก็หาได้ยืนกรานว่า ภาคเกษตรกรรมของรัสเซียปัจจุบันได้ถูกลายไปเป็นทุนนิยมอย่างเต็มตัวแล้วก็ทางไป ในความเป็นจริงการถูกลายไปเป็นทุนนิยมของภาคเกษตรกรรมมักจะล้าหลังกว่าของภาคอุตสาหกรรมเสมอ สิ่งนี้ไม่ใช่

เฉพาะกรณีของรัสเซียเท่านั้น ที่ไหน ๆ ก็เป็นเช่นนี้ ฉะนั้นปัญหาที่เพล沙โนฟด้วยการจะซื้อให้เห็นก็คือว่า ปัจจุบันกำลังมีกระบวนการอะไรเกิดขึ้นบ้างในชุมชน หมู่บ้านชาวนารัสเซีย และกระบวนการนั้นมีลักษณะอย่างไร? เพล沙โนฟยอมรับว่า ชุมชน หมู่บ้านชาวนารัสเซียก่อนการปฏิรูปปลดปล่อยไพร์ โดยที่ลักษณะพิเศษที่ว่านี้ก็คือ “เศรษฐกิจธรรมชาติแบบพึ่งพาเดียวตนเอง” มีฐานะครอบงำสังคม โดยการแลกเปลี่ยนที่ผ่าน เงินตราตั้งเป็นไปอย่างน้อยครั้งมาก และสภาพเช่นนี้ เองที่ทำให้ชุมชนหมู่บ้านชาวนารัสเซียจำนวนมาก ต่างแยกข้ายกัน形成ยื่อย่างโดดเดี่ยว และทำการ พลิตซ้ำทางโครงสร้างแบบเดิม และความสัมพันธ์ ทางการผลิตแบบเดิมของตอนออกนา เพราะฉะนั้น ภายในชุมชนหมู่บ้านชาวนาจึงขาดพลังพัฒนาการที่ มีลักษณะพลวัต (dynamic) แต่สิ่งนี้เพล沙โนฟเห็น ว่า ได้เปลี่ยนแปลงไปภายหลังการปฏิรูปปลดปล่อย ไพร์ในปี 1861 เพราะอิทธิพลของเหล่าสัมพันธ์ทาง สายเลือด (ระบบทุนนิยมโลก) ได้ซ้ายกระดับพัฒนาการ ของเศรษฐกิจเงินตราและเศรษฐกิจสินค้าในรัสเซีย สิ่งนี้ยังผลให้เนื้อหาทางเศรษฐกิจของชุมชนหมู่บ้านชาวนาในรัสเซียเปลี่ยนแปลงไปกล่าวก็อ ก็ กระวนการแตกสถาปัตย์ในหมู่บ้านชั้นชาวนารัสเซีย ออกเป็นชาวนาราย นาทุนการเกษตร กับเป็น ชาวนาจน กรรมชีพภาคเกษตร ขึ้นในชุมชนหมู่บ้าน ชาวนารัสเซีย ดังนั้น เพล沙โนฟจึงสรุปว่า

“สายการหลักของทุนนิยมในรัสเซียปัจจุบันยังไม่ใหญ่ก่อตั้ง และในรัสเซียก็ยังมีสถานที่ไม่มากนัก ที่ความสัมพันธ์ของนายจ้างต่อกรรมกรสอดคล้อง อย่างลึกซึ้งกับแนวคิดที่ว่า ไปเก็บข้าวกับความสัมพันธ์ ระหว่างแรงงานต่อทุนในสังคมทุนนิยม แต่ถึงกระนั้น ก็ตามยังมีสายการขนาดเล็กย่อยจำนวนมากที่มาจากการ

ทุก ๆ หิศทางที่มุ่งตรงสู่สายธารหลักของทุนนิยม นี้ บวมiamond จำนวนหยดน้ำของสายธารเหล่านี้เมื่อร่วม กันเข้าແล็กก์เป็นจำนวนที่มากหากาดที่ไม่ใช้สายธารหลักสายนี้ก็จะกลายเป็นลำนำ้าที่ซึ่งกรุด อย่างแน่นอน ไม่เป็นที่ต้องสงสัย”⁴

พระองค์นี้จึงกล่าวได้ว่า เพล沙โนฟเป็นบุคคลแรก ที่ได้พยายามทดลองนำทฤษฎีของลัทธิมาร์กซ์ มาประยุกต์ใช้ในประเทศด้วยพัฒนา ไม่ใช่เลนิน ซึ่ง การพยายามทดลองเช่นนี้ก่อนอื่นจำเป็นจะต้องย้ายยืน ยัน การดำรงอยู่ของทุนนิยมในประเทศด้วยพัฒนา เสียก่อน หนังสือ “Our Differences” ของเพล沙โนฟ เล่นนี้จึงได้ทำหน้าที่อันนี้ และยังเป็นงานเขียนชิ้น แรก ๆ ในหมู่นักลัทธิมาร์กซ์ที่ทำการวิเคราะห์เศรษฐ กิจของประเทศนั่นเอง โดยใช้ทฤษฎีของหนังสือ Das Kapital (ทุน) เล่ม 1 ของมาร์กซ์มาเป็นพื้นฐาน ในการวิเคราะห์ ซึ่งทัศนะเกี่ยวกับพัฒนาการของทุน นิยมในรัสเซียนี้เองที่ภายหลังในตอนปลายศตวรรษ ที่ 1890 เลนินจะได้ทำต่อให้สำเร็จสมบูรณ์ยิ่งขึ้นใน งานเขียนของเขาว่า The Development of Capitalism in Russia (1899) ซึ่งในงานเขียนชิ้นนี้ได้แบ่งไว้ ซึ่งเหล่าปัจจัยบางประการที่มีลักษณะอ่อนไหว เช่นและอัคติสัย ก่อตัวคือความเชื่อมั่นในศักยภาพที่ ปฏิวัติของกรรมมาซีพ ซึ่งแสดงออกมาโดยความ พยายามที่เลนินจะพิสูจน์ให้เห็นถึงการขยายตัวของ จำนวนกรรมกรรัสรัสเซียในทางภาวะวิสัยกับพื้นฐาน ทางวัตถุของพัฒน์มิตรระหว่างกรรมกรกับชาวนาที่จะ เป็นปฏิบัติกับเพล沙โนฟของเลนินในส่วนที่เกี่ยว กับทฤษฎีการปฏิวัติรัสเซีย ซึ่งเหล่าปัจจัยนี้จะ ค่อย ๆ สุกงอมยิ่งขึ้นจนถึงขั้นแตกหักในปี 1905

⁴ อ้างจาก TANAKA MASAHIRO, ROSHIA KEIZAI SHISO SHI NO KENKYU (การค้นคว้าประวัติศาสตร์ ความคิดเศรษฐกิจของรัสเซีย), สำนักพิมพ์ MINERUVA, TOKYO, ปี 1987, หน้า 108.

2. เลนินกับการวิเคราะห์ทุนนิยมในรัสเซีย (ช่วงทศวรรษที่ 1890)

งานชิ้นแรก ๆ กีบวกกับการวิเคราะห์ทุนนิยมในรัสเซียของเลนิน (1870 – 1924) เป็นงานวิวัฒนาทางทฤษฎีกับพากนารอดนิกในช่วงปี 1893–94 ซึ่งมีชื่อเรื่องว่า “อะไรคือมิตรของประชาชน และพากเบ้าได้โภตที่ขาวพรครสังคมประชาธิปไตยอย่างไร” (มิถุนายน 1894) ถึงแม้ว่างานเขียนชิ้นนี้ของเลนินจะไม่มีลักษณะเป็น original เท่าไหรัก แต่งานเขียนชิ้นนี้ก็ได้ส่อแวดวงศักยภาพในด้านของชายหนุ่มที่อายุยังไม่ถึงเบญจเพศคนนี้ได้เป็นอย่างดีว่า เขายังมีความเข้าใจแตกฉานลึกซึ้งในสิ่งที่เขาศึกษามาอย่างไรบ้าง หนังสือ “อะไรคือมิตรของประชาชน” เล่มนี้ประกอบขึ้นมาจาก 3 ส่วน ส่วนแรกเป็นการวิจารณ์ทัศนะทางปรัชญาของพากนารอดนิก ส่วนที่สองเป็นการตรวจสอบทฤษฎีเศรษฐกิจของยูจاكอฟ (แต่ส่วนที่สองนี้ต้นฉบับได้สูญหายไปคืนหาไม่พบ) ส่วนที่สามเป็นการวิจารณ์คำโครงการทางการเมืองของพากนารอดนิก โดยผ่านการตรวจสอบข้อเขียนของคุริเวนโกล

(ก) เมื่อหain ส่วนแรกของ “อะไรคือมิตรของประชาชนฯ”

โดยส่วนใหญ่แล้วเป็นการอրรถาธิบาย และปกป้องทัศนะแบบวัตถุนิยมประวัติศาสตร์ โดยเลนินได้เน้นถึงความสำคัญของแนวคิดเกี่ยวกับ “องค์ประกอบสังคมเศรษฐกิจ” ต่อการนำมาใช้วิเคราะห์สังคมทุนนิยมหนึ่ง ๆ อย่างเป็นวิทยาศาสตร์ เมื่อฝ่ายนารอดนิกทำการวิจารณ์พากนารอดนิกซึ่งตัวเป็นพวกรที่เชื่อถืออย่างง่ายในความไม่เปลี่ยนแปลงของสูตรสำเร็จรูปทางประวัติศาสตร์ที่นามธรรม เลนินก็ได้ตีเสียงคำวิจารณ์ข้อนี้ โดยอ้างคำพูดของเพลชานอฟว่า “พวกเรามิใช่ในกรณีใดก็ไม่เคยคิดที่จะปกป้องคำโครงสร้างของพากเรากายให้หักเสียเกียรติภูมิอันยิ่งใหญ่ของพากนารอดนิก”⁵ กล่าวคือเลนินยืนกรานว่าพากนารอดนิกซึ่งตัว

ไม่จำเป็นต้องอ้างชื่อและคำพูดของมาร์กซ์ เพื่อมาสร้างความชอบธรรม และเป็นบรรทัดฐานในการตัดสินใจปัญหาของประเทศรัสเซียของตน

“นักลัทธิมาร์กซ์พึงแต่ขอ吟เอ ‘มาร์กซิส’ อันทรงคุณค่าที่ขาดเสียไม่ได้สำหรับการทำให้กระจ่างถึงความสัมพันธ์ทั้งสังคมมากจากทฤษฎีของมาร์กซ์เท่านั้น เพราะฉะนั้นนักลัทธิมาร์กซ์จึงถือเอาการวิเคราะห์การประเมินของตนว่าช่องทางสอดคล้องกับความเป็นจริงหรือไม่มาเป็นมาตรฐานในการตัดสินใจ โดยมิได้พึงพาใช้สูตรสำเร็จรูปแบบธรรมแท้ต่ออย่างใด”⁵

กล่าวอีกนัยหนึ่งคือ สำหรับเลนินแล้วนักลัทธิมาร์กซ์ที่แท้จริงคือผู้ที่เป็นนักวัตถุนิยมอย่างถึงที่สุด ที่ถือเอาความเป็นจริงและข้อเท็จจริงเป็นมาตรฐาน การตัดสินใจการประเมินและการปฏิบัติที่สำคัญที่สุด เพราะมีแต่ทำเช่นนี้เท่านั้นจึงจะทำให้นักลัทธิมาร์กซ์นี้ชีวิตชีวาว่ายู่ได้ ตัวลัทธิมาร์กซ์เองจึงมีลักษณะที่เป็นวิภากยิธิ์ก็ เพราะว่ามันมีลักษณะวัตถุนิยมอยู่ และการที่ลัทธิมาร์กซ์มีลักษณะเป็นวัตถุนิยมก็เพราะว่าจุดเริ่มต้นในทางมาร์กซิสของมันไม่ใช่มาจากการจิตจากความต้องการ หรืออุดมคติความไฟแรงที่ยังไม่ได้รับการพิสูจน์ แต่เพราะมันมีจุดเริ่มต้นจากข้อเท็จจริงทางภาษาอังกฤษ คุณสมบัติข้อนี้ที่มีอยู่ในตัวของเลนินนี้เองที่มีส่วนทำให้เขาสามารถถกเถียงมาเป็นผู้นำในการปฏิริรัฐรัสเซียในปี 1917 ได้เลนินยังกล่าวอีกว่า

“นักลัทธิมาร์กซ์ของรัสเซียเริ่มต้น (ขบวนการของพากเบ้า) จากการวิจารณ์วิธีการแบบอัตโนมัติของนักสังคมนิยมสมัยเก่า (สังคมนิยมชาวนา) พากเบ้ายอมรับการดำรงอยู่ของกรุ๊ปครีต และไม่พอใจอยู่แค่การประมาณการกรุ๊ปครีตเท่านั้น พากเบ้ายังพยายามที่จะอธิบาย (สาเหตุของ) การกรุ๊ปครีตตัว พากเบายอมรับ

⁵ จาก LENIN, V.I., JINMIN NO TOMO TO WANANIIKA (อะไรมิตรของประชาชน), ฉบับแปลจากภาษาญี่ปุ่น, สำนักพิมพ์ OTSUKI-SHOTEN, TOKYO, หน้า 92,

ว่าประวัติศาสตร์ที่ผ่านมาทั้งหมดของรัสเซียภายหลัง การปฏิรูปชรawan (ในปี 1861) ประกอบขึ้นมาจากการ คุ้มครองสหภาพของมวลชนส่วนใหญ่ และการ สนับสนุนของคนจำนวนน้อย พวกราษฎร์ที่นิยม “ฟาร์ม” กับการพัฒนาทางเทคโนโลยี การบูรณะบ้านด้วย ไม่ใช่เพื่อประโยชน์ของคนจำนวนน้อย แต่เป็นเพื่อประโยชน์ของคนจำนวนน้อย ที่ได้รับการสนับสนุนจาก “ฟาร์ม” ที่ก่อให้เกิดการกดขี่และบูรณะบ้านของคนจำนวนน้อย ที่ถูกเลี้ยงไว้ได้ เก้าโครงการปฏิรูปตัวเองของพวกราษฎร์ ได้ถูกกำหนดขึ้นมาโดยตรงจากความมั่นใจในข้อ สรุปข้างต้นนี้”⁶

ในปี 1894 ขณะที่列นินเขียนข้อความข้างต้น เขายังเชื่อมั่นใน “การตื่นตัวขึ้นมาของ” เยาวชนร่วมในการเปลี่ยนแปลงของกรรมกรรัฐสัมภาระอยู่มาก แต่ประสบการณ์ในการได้สัมผัสและเกลื่อนไหวในหมู่กรรมกรของเลนินตั้งแต่ปี 1894–1897 เลนินได้พบเห็นถึงความไม่สงบในการเมืองของกรรมกรส่วนใหญ่ และแนวโน้มของลักษณะรัฐสัมภาระที่กำเนิดแต่ผลประโยชน์ปัจจุบันและเฉพาะหน้าทางเศรษฐกิจ มากกว่าผลประโยชน์ในอนาคตในหมู่กรรมกร สิ่งนี้ นิ่งลงทำให้เลนินหันไปย้อนรับแนวคิด Revolutionary Elite หรือ “นักปฏิวัติอาชีพ” อันเป็นประเพณีความคิดปฏิวัติของรัสเซียตั้งแต่สมัยทากาเชฟ (Tkachev, 1844-1885), เนชาเยฟ (Nechayev) แทน⁷ เพราะเขาสรุปว่าชั้นกรรมกรโดยตัวของมันเองแล้ว สามารถพัฒนาจิตสำนึกทางชุมชนได้แค่ลักษณะสภาพแรงงานเท่านั้น ไม่สามารถพัฒนาไปสู่จิตสำนึกแบบสังคมนิยมอย่างเป็นไปได้

(ข) เนื้อหาในส่วนที่สามของ “อะไรคือมิตรของประชาชนฯ”

เนื้อหาในส่วนใหญ่ของส่วนที่สามนี้ใช้ไปในการวิจารณ์ทฤษฎีเศรษฐศาสตร์ของพวกราษฎร์ ที่จะมาวิจารณ์ค่าโครงสร้างการเมืองของพวกราษฎร์ เนื้อหาหลัก ๆ ในการวิจารณ์ทฤษฎีเศรษฐศาสตร์ของพวกราษฎร์นิกายเดนินในที่นี้ก็คือ การวิจารณ์ทฤษฎี “ระบบเศรษฐกิจประชาชน” หรือทฤษฎี “รูปแบบการผลิตย่อของชาวนาเป็นรูปแบบการผลิตหลัก” กับการวิจารณ์ทฤษฎี “ชุมชนหมู่บ้านในชนบทไม่เปลี่ยนแปลง” โดยชี้ให้เห็นถึงการแตกสลายทางชั้นของชาวนาในชนบทรัสเซีย ซึ่งมาร์คิชในการวิจารณ์ของเดนินนี้ก็รับเออิทธิพลทางความคิดจากเพลชานอฟมาอีกด้วย หนึ่งในนั้นเอง เพียงแต่ว่าในที่นี้เดนินได้ทำการวิเคราะห์ทางสติ๊กติอย่างละเอียดอึกด้วย อีกทั้งยังได้เปิดโปงพื้นฐานทางวัตถุของความคิด “สังคมนิยมแบบชาวนา” ของพวกราษฎร์ ว่าอยู่ที่ “รูปแบบการผลิตรายย่อย” โดยที่พวกราษฎร์นิกายเดนินเป็นตัวแทนทางความคิด (Ideologue) ของพวกราษฎร์ แต่ในความเป็นจริง ชุมชนหมู่บ้านชนบทกำลังแตกสลาย สิ่งนี้มีผลทำให้ผู้คนในชุมชน “สังคมนิยมแบบชาวนา” เติบโต รัสรัชท์ต้องแตกสลายไปด้วย โดยที่ด้านหนึ่งมีผู้คนส่วนหนึ่งได้พัฒนาตนเองไปสู่ “สังคมนิยมแบบกรรมกร” (เช่นสายของเพลชานอฟ, เลนิน) ในอีกด้านหนึ่งมีผู้คนส่วนหนึ่งที่ตกต่ำด้อยลงไปเป็น “พวกร้าวหน้าที่สามัญ”

แต่เนื่องจากหนังสือ “อะไรคือมิตรของประชาชนฯ” ของเดนินเล่มนี้เป็นหนังสือ “ใต้ดิน” ที่พิมพ์ออกมาก่อนหน้าไม่กี่สิบเล่ม จึงส่งผลกระทบการเมืองต่อชีวิตการกรรมกรในขณะนั้นอย่างกว้างขวางเขียนของนักคิดคนอื่นในรุ่นเดียวกับเขา (มาร์คอฟ, สเตอร์เว) ซึ่งเสียงของเดนินเริ่มโด่งดังเป็นที่รู้จักในหมู่ชาวสังคมประชาธิปไตยรัสเซียในระดับทั่วประเทศในฐานะนักการเมืองที่สำคัญก็ภายในเวลาไม่ถึงสองปี เดนินได้เขียน

⁶ เลนิน, เพจอัง, หน้า 86.

⁷ David Shub, LENIN, Penguin Books, 1966, P.32.

หนังสือเรื่อง The Development of Capitalism in Russia ออกมาอย่างถูกกฎหมายในปี 1899 และนั่นเอง หนังสือเล่มนี้เลนินได้ใช้เวลาค้นคว้ากว่า 3 ปีในช่วงที่เขาถูกเนรเทศไปอยู่ที่ไซบีรีย์ โดยเริ่มเขียนตั้งแต่ปี 1896 มาแล้วเสร็จในปี 1899 ความหมายความสำคัญของหนังสือเล่มนี้ต่อการก่อตัวของความคิดของเลนินมีมากเพียงใดนั้น จะเห็นได้จากคำอภิล่าของตัวเลนินเองใน “คำนำของการพิมพ์ครั้งที่ 2” ของหนังสือเล่มนี้เมื่อปี 1907 ภายหลังจากที่เลนินได้ผ่านประสบการณ์การปฏิวัติรัสเซียครั้งที่ 1 ในปี 1905 มาแล้วว่า

“การวิเคราะห์ระบบสังคมเศรษฐกิจ และการวิเคราะห์โครงสร้างทางชนชั้นในรัสเซียในหนังสือเล่มนี้ที่ตั้งอยู่บนพื้นฐานของการตรวจสอบทางเศรษฐกิจ และการวิเคราะห์ทักษะต้องย่างวิพากษ์ได้รับการพิสูจน์ (ถึงความถูกต้องของมัน) ในปัจจุบัน โดยปฏิบัติการทางการเมืองอย่างใจจงของเหล่าชนชั้นต่าง ๆ ทั้งปวง ในกระบวนการปฏิวัติ (1905) บทบาทนำของชนชั้นขึ้น กรรมมาชีพ ได้เป็นที่กระจัดหัก และมันก็เป็นที่เปิดเผย เช่นกันว่าพลังของชนชั้นกรรมมาชีพในกระบวนการของประวัติศาสตร์มีความเข้มแข็งมากยิ่งกว่าสังคมส่วนรวมที่มั่นคงของอยุธยาในจำนวนประชากรทั้งหมด อย่างไม่อ้าวอี้ให้ยกได้ พื้นฐานทางเศรษฐกิจของปรากฏการณ์ทั้ง 2 อันนี้ (เกี่ยวกับบทบาทและผลลัพธ์ของชนชั้นกรรมมาชีพ) ได้รับการพิสูจน์สำแดงอย่างมา แล้ว ในหนังสือเล่มนี้”⁸

กล่าวคือเลนินมีทัศนะว่า การวิเคราะห์กระบวนการทางเศรษฐกิจ ดำเนินไปสู่ การกำหนดโครงสร้างทางชนชั้น และความสัมพันธ์ของเหล่าชนชั้นต่าง ๆ ในสังคมนั้น ดำเนินไปสู่ การกำหนดทิศทางหลักของกระบวนการทางการเมืองซึ่งเป็นผลของการต่อสู้ทางชนชั้นของกลุ่มพลังต่าง ๆ หลายชนชั้นที่มีผลประ-

โยชน์สำคัญแก่กัน ซึ่งจะนำไปสู่ การกำหนดเด็ก้าโครงการปฏิวัติสำหรับชนชั้นหลักที่ปฏิวัติที่สุดมีอนาคตที่สุดที่เป็นผลสรุปที่ได้มาจากการวิเคราะห์กระบวนการทางเศรษฐกิจนี้ ฉะนั้นการวิเคราะห์กระบวนการทางเศรษฐกิจในหนังสือ The Development of Capitalism in Russia ของเลนินเล่มนี้ จึงได้ให้ “ความมั่นใจ” แก่เลนินต่อความเชื่อมั่นใน “ความถูกต้อง” ของแนวทางการปฏิวัติของเขากลายหลักการปฏิวัติปี 1905 และยังเป็นสาเหตุทางทฤษฎีเศรษฐศาสตร์การเมือง ของ “ลัทธิบลลเชวิก” ของเลนิน พร้อม ๆ กับหนังสือจักรพรรดินิยมพัฒนาการขั้นสูงสุดของทุนนิยม (เป็นภาษาอังกฤษ, 1917) ของเขาด้วย

หนังสือ The Development of Capitalism in Russia ของเลนินเล่มนี้ มีหัวเรื่องย่อย (sub-title) ว่า “กระบวนการของการก่อตัวของตลาดภายในประเทศสำหรับอุดสาหกรรมขนาดใหญ่” เพราะฉะนั้นจุดประสงค์ของหนังสือเล่มนี้จึงเป็นการวิเคราะห์ปัญหาการก่อตัวของตลาดภายในประเทศสำหรับทุนนิยมรัสเซีย โดยการประยุกต์ใช้ทฤษฎีในหนังสือ Das Kapital (เล่ม 1-2-3) ของมาร์กซ์มาวิเคราะห์สภาพความเป็นจริงทางเศรษฐกิจของรัสเซียในขณะนั้น (ทศวรรษที่ 1890) หนังสือเล่มนี้ประกอบขึ้นมาจาก 8 บท ซึ่งแบ่งตามครรภ์ทฤษฎีได้เป็น 4 ส่วนดังต่อไปนี้คือ

โครงสร้างทางตรรกะของหนังสือ The Development of Capitalism in Russia ของเลนิน

ส่วนที่ 1 นรรควิชี, ครอบทางทฤษฎีของหนังสือ
บทที่ 1 “ข้อผิดพลาดทางทฤษฎีของพวกนัก –
เศรษฐศาสตร์นารอดนิก”

ส่วนที่ 2 การวิเคราะห์พัฒนาการของทุนนิยมในภาค
เกษตรกรรมของรัสเซีย
บทที่ 2 “การแตกตัวทางชนชั้นของชาวนา”
(เป็นการวิเคราะห์จากแง่ของเศรษฐกิจชาวนา)
บทที่ 3 “การเปลี่ยนร้ายจากเศรษฐกิจแบบ Corvée

⁸ LENIN, *The Development of Capitalism in Russia*
Progress Publishers, Moscow, 1974, P.31.

(ส่วนงาน) “ไปสู่เศรษฐกิจแบบเจ้าที่ดิน”
(เป็นการวิเคราะห์จากแบ่งของเศรษฐกิจเจ้าที่ดิน)

บทที่ 4 “การเติบโตของเกษตรกรรมแบบพาณิชย์”
(เป็นการวิเคราะห์จากแบ่งของการขยายตัวของเศรษฐกิจสินค้าในภาคเกษตรกรรม)

ส่วนที่ 3 การวิเคราะห์พัฒนาการของทุนนิยมในภาคอุตสาหกรรม (จากแนวมองแบบทฤษฎีขั้นตอน, Theory of Stages)

บทที่ 5 “เหล่าขั้นตอนในช่วงแรกของทุนนิยมในภาคอุตสาหกรรม”
(เป็นการวิเคราะห์เหล่ารูปการที่หลากหลายของอุตสาหกรรมแบบทุนนิยมในรัสเซียอย่างเป็นขั้นตอน)

บทที่ 6 “หัตถกรรมโรงงานแบบทุนนิยมกับอุตสาหกรรมในครัวเรือนแบบทุนนิยม”

บทที่ 7 “พัฒนาการของอุตสาหกรรมเครื่องจักรขนาดใหญ่”

ส่วนที่ 4 บทสรุปผลของการวิเคราะห์

บทที่ 8 “การก่อตัวของคลาดภายในประเทศ”
(และ “คำนำ”ในการพิมพ์ครั้งที่ 2)

ส่วนที่ 1 มรรควิชี, ครอบทางทฤษฎีของ The Development of Capitalism in Russia

ส่วนที่ 1 อันเป็นบทที่ 1 ของหนังสือเล่มนี้นับเป็นส่วนที่สำคัญที่สุด เพราะว่าเป็นมรรควิชีและเป็นครอบทางทฤษฎีของหนังสือเล่มนี้ แต่ครอบทางทฤษฎีของหนังสือเล่มนี้ของเดนินไม่ซับซ้อนเท่าไนก์เดนินเริ่มนั้นจากทัศนะที่ว่าการก่อตัวของคลาดภายในประเทศเป็นกระบวนการพื้นฐานของการเกิดขึ้นและพัฒนาการของทุนนิยม กล่าวคือ เป็นทฤษฎีคลาด (Theory of Market) ที่มีรูปแบบของกระบวนการพัฒนาทางประวัตศาสตร์เป็นดังต่อไปนี้คือ

เศรษฐกิจแบบธรรมชาติ (Natural Economy) พัฒนาไปสู่เศรษฐกิจสินค้าแบบง่าย ๆ (Simple Commodity Economy) พัฒนาไปสู่เศรษฐกิจแบบทุนนิยม (Capitalist Economy) สิ่งที่เลนินต้องการจะชี้ในบทนี้คือ

(1) ตลาด (Market) เป็นแนวคิดพื้นฐาน (Category) ของเศรษฐกิจสินค้า โดยที่อิงการแบ่งงานทางสังคม (การ Specialize ของแรงงานการผลิตในระหว่างเหล่านี้ว่าเศรษฐกิจ) พัฒนาขยายตัวมากยิ่งขึ้นเพียงใด การคลายเป็นผลผลิต (Products) ของสินค้า (Commodity) ก็ยิ่งมากขึ้นเพียงนั้น และพร้อม ๆ กับการคลายเป็นผลผลิตของสินค้า การก่อตัวของคลาดที่เป็นที่แฉะเปลี่ยนระหว่างสินค้าด้วยกัน ก็จะเกิดขึ้น เพราะฉะนั้นการขยายตัวของคลาดจึงเป็นผลของการแบ่งงานทางสังคม

(2) การเปลี่ยนข่ายจากเศรษฐกิจสินค้าไปสู่เศรษฐกิจทุนนิยม ซึ่งเป็นพัฒนาการที่สมบูรณ์ที่สุดของเศรษฐกิจสินค้า (ซึ่งก็คือการเกิดกระบวนการแบ่งแยกผู้ผลิตรายย่อย หรือผู้ผลิตโดยตรงออกจากผู้ซื้อ การผลิต ซึ่งก่อให้เกิดผล 2 ประการคือ การคลายเป็นผู้ขายแรงงาน (ขายพลังแรงงาน) ของผู้ผลิตรายย่อย กับการคลายเป็น “ทุน” ของปัจจัยการผลิต) จะทำให้เกิดการขยายตัวของคลาด มิใช่การหดตัวของคลาดอย่างที่พากนารอดนิกยืนกราน และผลที่ตามมาของกระบวนการแบ่งแยกผู้ผลิตโดยตรงออกจากปัจจัยการผลิตก็คือ การล้มสถาบันของผู้ผลิตรายย่อยอุตสาหกรรมแยกตัวเป็นเอกเทศจากเกษตรกรรม และตัวเกษตรกรรมเองก็มีลักษณะเป็น “อุตสาหกรรม” ที่ทำการผลิตเพื่อขาย การขยายตัวของประชากรในภาคอุตสาหกรรมจะเติบโตเร็วกว่าประชากรในภาคเกษตรกรรม มีการลดลงของจำนวนประชากรในภาคเกษตรกรรม เหล่านี้เป็นดั้น

สำหรับเดนินแล้ว ทฤษฎีพัฒนาการของทุนนิยมในรัสเซียจึงเป็นทฤษฎีพัฒนาการของคลาดภายในประเทศ โดยที่ “คลาดภายในประเทศประกอบด้วยตัวขั้นเมือง

เศรษฐกิจสินค้าปีรากู----- ตลาดภายในประเทศจะขยายตัวออกไปพร้อมๆ กับการที่เศรษฐกิจสินค้าขยายตัวจากผลิตไปสู่ลัพธ์งานและพร้อมๆ กับสัดส่วนที่เพลี้ยงานก่อรายเป็นสินค้าทุนนิยมก็จะครอบคลุมการผลิตทั้งหมดของประเทศไทย โดยพัฒนาหลักๆ ไปที่ปัจจัยการผลิตที่มีน้ำหนักจะครอบครองฐานะที่สำคัญในสังคมทุนนิยมอย่างขึ้นเรื่อยๆ⁹ ภายหลังจากที่เลนินได้วางกรอบทางทฤษฎีสำหรับการวิเคราะห์พัฒนาการของทุนนิยมในรัสเซียดังข้างต้นแล้ว งานในบทต่อๆ ไปของหนังสือของเลนินจึงเป็นการตรวจสอบเหล่าข้อมูล เหล่าข้อเท็จจริงอย่างรอบด้านเกี่ยวกับพัฒนาการของทุนนิยมในประเทศไทยรัสเซีย ซึ่งส่วนใหญ่เป็นการวิเคราะห์ทางสถิติตัวเลขเชิงวิพากษ์ ซึ่งงานนี้เป็นเนื้อหาหลักของส่วนที่ 2 และส่วนที่ 3 ของหนังสือ

ส่วนที่ 2 การวิเคราะห์พัฒนาการของทุนนิยมในภาคเกษตรกรรมของรัสเซีย

ส่วนที่ 2 นี้ประกอบขึ้นมาจากการที่ 3 บท โดยบทที่ 2 เป็นการวิเคราะห์เศรษฐกิจชุมชนหมู่บ้านชนบทจากเฝ่ย์ของชาวนา บทที่ 3 เป็นการวิเคราะห์เศรษฐกิจชุมชนหมู่บ้านชนบทจากเฝ่ย์ของเจ้าที่ดิน บทที่ 4 เป็นการวิเคราะห์เศรษฐกิจชนบทจากเฝ่ย์ของการขยายตัวของเศรษฐกิจสินค้าในภาคเกษตรกรรม ใน 3 บทนี้บทที่ 2 “การแตกตัวทางชนชั้นของชาวนา” (The Differentiation of the Peasantry) นับว่า มีความหมายและสำคัญที่สุด สำหรับการวิเคราะห์พัฒนาการของทุนนิยมในประเทศไทยหลังอย่างประเทศไทยรัสเซียที่เป็นประเทศไทยเกษตรกรรมที่มีชาวนาเป็นประชากรส่วนใหญ่ของประเทศไทย

⁹ LENIN, เพ็ชร์ช, หน้า 69, และในหน้าถัดไปเลนินยังได้กำหนดหัวข้อของบทต่อๆ ไปว่า “ปัญหาที่ว่าตลาดภายในประเทศสำหรับทุนนิยมของรัสเซียก่อตั้งขึ้นมาได้อย่างไร? ในที่สุดแล้วก็จะนำมาสู่ปัญหาดังต่อไปนี้: เหล่าด้านต่างๆ ของเศรษฐกิจกับประชาชาติรัสเซียจะพัฒนาอย่างไรและไปในทิศทางไหน? และเหล่าด้านต่างๆ นี้มีความเกี่ยวข้องและพึ่งพาซึ่งกันและกันอย่างไร” (หน้า 70).

ก. บทที่ 2 “การแตกตัวทางชนชั้นของชาวนา” สิ่งที่เลนินพยากรณ์จะซึ่งให้เห็นในบทที่ 2 ภายหลังจากการที่เขาได้ทำการตรวจสอบเหล่าข้อมูลสถิติก็คือ

(1) สภาพแวดล้อมทางสังคม—เศรษฐกิจซึ่งชาวนาตัวเองปัจจุบันเผชิญอยู่เป็นเศรษฐกิจสินค้าที่เมืองมีความแตกต่างกันนั่งในระดับตามท้องที่ต่างๆ โดยพัฒนาหลักๆ แล้ว ชาวนาบางต้องพึ่งพาและขึ้นต่อตลาดทั้งในด้านการบริโภคส่วนบุคคลและในด้านการดำเนินการ

(2) ระบบของเหล่าความสัมพันธ์ทางสังคม—เศรษฐกิจในหมู่ชนชั้นชาวนาได้แสดงให้เห็นถึงการดำรงอยู่ของเหล่าความขัดแย้งต่างๆ ทั้งปวงที่เป็นสิ่งจำเป็นที่เผยแพร่ในเศรษฐกิจสินค้าและระบบทุนนิยมทั้งปวง นั่นคือการเพ่งขัน การต่อสู้เพื่อความเป็นเอกเทศทางเศรษฐกิจ การซื้อและขึ้นเช่าที่ดิน การรวมศูนย์การผลิตไว้ในมือของชนส่วนน้อย การบังคับกดดันทางเศรษฐกิจให้คนส่วนมากต้องกล่าวเป็นผู้สังกัดในชนชั้นกรรมมาชีพ การบุกรุ่ดคนส่วนใหญ่องค์ส่วนน้อยโดยผ่านทุนพาณิชย์ และการว่าจ้างแรงงาน การเกยตระ และทั้งๆ ที่มีเหล่าระบบสถาบันกำกับนวนมากที่คือขัดขวางจำกัดการพัฒนาของทุนนิยม เดลีน กระนั้นก็ยังเกิดการก่อตัวของเหล่าปัจจัยของทุนนิยมภายใน “ชุมชนหมู่บ้านชนบท” รัสเซียอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ เหล่าระบบสถาบันที่ล้าหลัง (ก่อนทุนนิยม) สามารถกระทำได้ก็แต่เพียงทำให้ transformative effects (ประสิทธิผลที่ทำให้เปลี่ยนแปลง) ของทุนนิยมอันได้แก่ การพัฒนาขยายตัวของพลังการผลิตและการเปลี่ยนแปลงของเหล่าความสัมพันธ์ทางสังคมทั้งปวงในชนบท ปราภกอภกมอย่างเชื่องช้า และอย่างค่อยเป็นค่อยไปเพื่อนั้น

(3) ผลกระทบส่วนทั้งหมดของเหล่าความขัดแย้งทางเศรษฐกิจทั้งปวงในหมู่ชาวนาประกอบขึ้นมาเป็นสิ่งที่เรียกว่า “การแตกตัวทางชนชั้นของชาวนา” หรือกระบวนการเลิกเป็นชาวนา (depeasanting) สิ่ง

นี้หมายความว่าได้เกิดกระบวนการสร้างสถาบัติของชนชั้นชาวนาแบบเก่าที่เป็นแบบ patriarchal (ปศุลักษณ์ไทย) และนำไปสู่การสร้างผู้อ้าศัยในชนบท (rural inhabitants) ในรูปแบบใหม่ 2 รูปแบบซึ่ง 2 รูปแบบใหม่ของผู้อ้าศัยในชนบทนี้ก็คือ กระดุมพีชนบท (rural bourgeoisie) กับกรรมชาชีพชนบท (rural proletariat) ซึ่งเป็นชนชั้นผู้ผลิตสินค้ากับชนชั้นกรรมกรรับจ้างในชนบท โดยที่ลักษณะร่วมของ 2 รูปแบบใหม่นี้ก็คือ ลักษณะที่เป็นสินค้าและเงินตราของเศรษฐกิจ

(4) การแตกสถาบัติของชนชั้นชาวนาออกเป็นชนชั้นกระดุมพีชนบทกับชนชั้นกรรมชาชีพชนบทตามมาตรฐานด้วยการลดจำนวนลงของชาวนากลาง (middle peasant) โดยที่การดำเนินการอยู่ของชาวนากลาง (ชาวนาอิสระ) เป็นจำนวนมากในบางท้องที่แสดงถึงความอ่อนแองของพัฒนาการของเศรษฐกิจสินค้าในท้องที่นั้น ๆ แต่ฐานะของ “ชาวนากลาง” ประเภทนี้ไม่มั่นคง มันเป็นเพียงสภาพระยะผ่านของการ耘ขายไปสู่กระดุมพีชนบทของชาวนากลางจำนวนน้อยนิด หรือการกลยุทธ์ไปสู่กรรมชาชีพชนบทของชาวนากลางจำนวนมาก

(5) การแตกสถาบัติของชนชั้นชาวนา ได้สร้างตลาดภายในประเทศสำหรับทุนนิยมโดยที่กรรมชาชีพชนบทเมืองบริโภคในปริมาณและคุณภาพที่น้อยกว่าชาวนากลาง แต่กลับซื้อในจำนวนที่มากกว่าชาวนากลาง ส่วนกระดุมพีชนบทช่วยสร้างตลาดโดยการเปลี่ยนปัจจัยการผลิตให้เป็นทุน (ขยายกิจการเกษตร) และโดยการเพิ่มขึ้นของความต้องการในการบริโภคส่วนบุคคลของกระดุมพีชนบท (และชาวนารายย่อย)

ในการวิเคราะห์ทางสถาบัติอย่างวิพากษ์ในบทที่ 2 เลนินได้วิจารณ์การทำสถาบัติแบบหา “อัตราเฉลี่ย” ของชาวนา (มองเห็นชนชั้นชาวนาเป็นลักษณะเป็นเอกพันธุ์) โดยใช้การถือครองที่ดินตามการแบ่งปันโดยกฎหมายของรัฐ (allotment land) มาเป็นมาตรฐานว่าเป็นการให้สภาพที่บิดเบือน ห่างเหิน และปิดบังความชัดเจ็บในความเป็นจริงในชนบท เพราะในการใช้

วิธีการทางสถาบัติ เลนินยืนกรานว่า “สถาบัติจะต้องเป็นสิ่งที่แสดงให้เห็นถึงหลักความสัมพันธ์ทางสังคม-เศรษฐกิจ (ในความเป็นจริง) ที่ได้รับการยกย่องจากการวิเคราะห์อย่างรอบด้าน ตัวเลขสถาบัติจะต้องไม่กลายเป็นเป้าหมายโดยตัวของมันเอง”¹⁰

ฉะนั้นในการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ ความสัมพันธ์ทางสังคม-เศรษฐกิจของชาวนาในชนบทรัฐเชีย เเลนินจึงสนใจให้ใช้การกำหนดแนวทางและประเภทของกิจการ มาเป็นมาตรฐานหลักในการแบ่งประเภททางชนชั้นของชาวนาแทนการถือครองที่ดินแบ่งปัน¹¹ เพราะกระบวนการแตกสถาบัติของชาวนา “เป็นสิ่งหนึ่งของชีวิตจริง (real life) ที่พ้นแก่กรอบทางกฎหมาย (การถือครองที่ดินแบ่งปันตามกฎหมาย)”¹² ไม่เต็เท่านั้น เเลนินยังเห็นว่าจะต้องเพิ่มเติมมาตรฐานรองอันอื่น ๆ ประกอบในการพิจารณาด้วยเพื่อให้รอบด้าน นั่นคือการแบ่งประเภทชนชั้นชาวนาตามสัตว์ที่ใช้ไดนา, การแบ่งประเภทชนชั้นชาวนาตามจำนวนคนทำงาน (แรงงานในครอบครัว) การแบ่งประเภทชนชั้นชาวนาตามประเภทกิจการโดยแบ่งเป็น ประเภทไม่ทำกิจการกับประเภททำกิจการ ซึ่งประเภททำเป็นกิจการยังแบ่งออกได้เป็น (ก) กิจการเกษตรล้วน ๆ (ข) กิจการผสม (ค) กิจการพาณิชย์และอุตสาหกรรม การแบ่งประเภทชนชั้นชาวนาตามจำนวนการว่าจ้างกรรมกรรับจ้างชนบท (farm labourer)

ส่วนในการกำหนดปฏิสัมพันธ์ (interrelation) ระหว่างกลุ่ม (ชนชั้น) ชาวนาต่าง ๆ ที่แตกตัวออกจากมา เเลนินเห็นว่าจะต้องพิจารณามาตรฐานข้อมูลดังต่อไปนี้ ซึ่งเป็นมาตรฐานข้อมูลที่มีความสำคัญที่สุดในการพิจารณาปัญหาการแตกสถาบัติของชนชั้นของชาวนา นั่นคือ

(1) จำนวนครัวเรือนของชาวนา (households)

¹⁰ เเลนิน, อ้างแล้ว, หน้า 511.

¹¹ เเลนิน, อ้างแล้ว, หน้า 106.

¹² เเลนิน, อ้างแล้ว, หน้า 104.

(2) จำนวนประชากรชาวนาทั้ง 2 เพศ (3) ขนาดของที่ดินแบ่งปัน (4) ขนาดของที่ดินที่ซื้อ (5) ขนาดของที่ดินที่เช่ามีมี (6) ขนาดของที่ดินที่ให้เช่า (7) จำนวนที่ดินทั้งหมดที่เป็นเจ้าของ หรือใช้โดยกลุ่ม (ที่ดินแบ่งปัน + ที่ดินซื้อ + ที่ดินเช่า - ที่ดินให้เช่า) (8) ขนาดที่ดินเพาะปลูก (9) จำนวนสัตว์ที่ใช้ในนา (10) จำนวนสัตว์เลี้ยงทั้งหมด (11) จำนวนครัวเรือนที่จ้างกรรมกรรับจ้างชนบท (12) จำนวนครัวเรือนชาวนาที่เป็นผู้รับจ้าง (13) จำนวนอุปกรณ์อุดสาหกรรมและพาณิชย์ (14) จำนวนเครื่องมือการเกษตรที่ทันสมัยในจำนวนมาตรฐานข้อมูลทั้ง 14 หัวข้อ ที่กล่าวมานี้ มีข้อ (6) กับข้อ (12) เท่านั้นที่มีความหมายในทางลบ ที่หมายถึงการล้มลงของกิจการ การล้มลายของชาวนาและการเปลี่ยนถ่ายจากชาวนาไปเป็นกรรมกร ในขณะที่หัวข้ออื่น ๆ นอกเหนือไปจากข้อ (6) กับข้อ (12) ล้วนมีความหมายในทางบวก ที่หมายถึงการขยายตัวของกิจการ, การเปลี่ยนถ่ายจากชาวนาไปเป็นผู้ประกอบการในชนบท (rural entrepreneur)¹³

(ช) บทที่ 3 “การเปลี่ยนถ่ายจากเศรษฐกิจแบบส่วนงานไปสู่เศรษฐกิจแบบทุนนิยมของเจ้าที่ดิน” ในขณะที่ในบทที่ 2 เป็นการวิเคราะห์การแตกสลายทางชนชั้นของชาวนาว่าเป็นการทำให้เป็นทุนนิยมของรากฐานทางเศรษฐกิจของรัสเซีย สำหรับบทที่ 3 นี้เป็นการวิเคราะห์การเปลี่ยนแปลงของโครงสร้างเศรษฐกิจเจ้าที่ดิน และระบบส่วนงาน (corvée system) ที่ยังมี “การบีบบังคับนอกรهنือไปจากเศรษฐกิจ” (other than economic pressure) หลงเหลืออยู่ เเลนินเห็นว่าในการจะเริ่มนั่นวิเคราะห์ระบบเศรษฐกิจเจ้าที่ดินปัจจุบันจำเป็นจะต้องพิจารณาเศรษฐกิจเจ้าที่ดินที่อยู่ในฐานะครอบครัวฟาร์ม (serfdom) เสียก่อน ฐานะครอบครัวของเศรษฐกิจแบบส่วนงานต้องยุบเนื่องไปเบื้องต้นที่จำเป็นดังต่อไปนี้คือ

(1) การครอบงำของเศรษฐกิจธรรมชาติที่ลักษณะปิดตัวและถึงตนของมวลชนเจ้าที่ดิน (the landed estate)

(2) ผู้ผลิตโดยตรงจำเป็นจะต้องได้รับการแบ่งปันปัจจัยการผลิตโดยเฉพาะที่ดินและผู้ผลิตโดยตรงจะต้องถูกผูกติดอยู่กับที่ดิน “สิ่งนี้เป็นเงื่อนไขอันหนึ่งสำหรับเศรษฐกิจเจ้าที่ดิน โดยที่อุดประสก์ของมันมิใช่การรับประทาน บื้อขายการยังชีพของชาวนา แต่เป็นการรับประทานแรงงานให้แก่เจ้าที่ดิน”¹⁴

(3) การขึ้นต่อทางบุคคล (personal dependence) ของชาวนาต่อเจ้าที่ดิน กล่าวคือการ “บีบบังคับนอกรهنือไปจากเศรษฐกิจ” เพราะถ้าเจ้าที่ดินไม่มีอำนาจโดยตรงเหนือนอกรهنือไปจากเศรษฐกิจที่เป็นชาวนาแล้ว เจ้าที่ดินก็จะไม่สามารถบังคับให้คน ๆ หนึ่ง ที่มีที่ดินแบ่งปันของตนเอง มาทำงานให้แก่คนอื่นที่เป็นเจ้าของที่ดินได้ในเศรษฐกิจ เจ้าที่ดินแรงงานส่วนเกินของชาวนาจึงถูกแบ่งแยกทางสถานที่ (space) จากแรงงานจำเป็นของชาวนา

(4) ระดับที่ต่ำมาก และสภาพที่แన่นิ่งทางเทคนิคการเกษตรเป็นเงื่อนไขและเป็นผลที่หลีกเลี่ยงไม่ได้ของระบบเศรษฐกิจแบบส่วนงาน (เศรษฐกิจเจ้าที่ดินในขั้นก่อนทุนนิยม)

เลนินเห็นว่าการยกเลิกระบบไฟร์ในปี 1861 นำไปสู่การบ่อนทำลาย (undermine) รากฐานที่สำคัญทั้งหมดของระบบเศรษฐกิจแบบส่วนงาน เศรษฐกิจชาวนาได้ถูกแยกตัวออกจากเศรษฐกิจเจ้าที่ดิน ชาวนาสามารถซื้อที่ดินและครอบครองเป็นกรรมสิทธิ์ของตนเองได้อย่างสมบูรณ์ ในขณะที่เจ้าที่ดินถือมีภัยตนา่อง จากระบบส่วนงานไปสู่ระบบทุนนิยมที่ต้องยุบรวมกันที่ต้องกันข้ามอย่างลึกซึ้งกับระบบส่วนงาน แต่การเปลี่ยนถ่ายไปสู่ระบบเศรษฐกิจ “ใหม่” นี้ ไม่อาจเกิดขึ้นได้อย่างทันทีทันใด ด้วยสาเหตุ 2 ประการคือ

(1) เหล่าเงื่อนไขที่จำเป็นสำหรับการผลิตแบบ

¹³ เเลนิน, อ้างแล้ว, หน้า 131.

¹⁴ เเลนิน, อ้างแล้ว, หน้า 194.

ทุนนิยมยังไม่ได้ร่องอยู่ มีความจำเป็นจะต้องมีชั้นที่เกย์ชินกับการทำงานแบบรับจ้าง และเกษตรกรรมจะต้องไม่ใช่ธุรกิจของ “พวากเจ้า” แต่เป็นการจัดตั้งแบบเดียวกับวิสาหกิจอุดสาหกรรมและพาณิชย์ ซึ่งเงื่อนไขเหล่านี้สามารถจะเกิดขึ้นได้อีกครั้งก่อเป็นค่อยไปเท่านั้น

(๒) แม้ระบบเศรษฐกิจแบบส่วนงานจะถูกบ่อนทำลาย แต่มันก็ยังไม่ได้ถูกแยกสายโดยสิ้นเชิง สิ่งนี้ทำให้เศรษฐกิจงานไม่สามารถแยกตัวออกจากเศรษฐกิจเจ้าที่ดินได้อีกต่อไปสมบูรณ์

การไม่อาจเปลี่ยนข่ายไปสู่ระบบเศรษฐกิจได้อีกทันทีทันใด ภายหลังการยกเลิกระบบไพร์ในปี 1861 ทำให้เกิดระบบเศรษฐกิจระยะต่อๆ กัน (ระบบเศรษฐกิจผสม) ที่เป็นการประสาน (combination) ลักษณะพิเศษของทั้งระบบส่วนงานกับระบบทุนนิยมมากด้วยกัน สิ่งนี้เป็นผลที่เกิดขึ้นเนื่องจาก เศรษฐกิจทุนนิยมยังไม่ปราฏตัวอย่างทันทีทันใด และเศรษฐกิจแบบส่วนงานก็ยังไม่สมบูรณ์ไปโดยทันทีทันใด ต่อสภาพของระบบเศรษฐกิจผสมระหว่าง 2 ระบบ (โครงสร้างเศรษฐกิจแบบเชิงช้อน) ของเศรษฐกิจแบบส่วนงาน กับเศรษฐกิจแบบทุนนิยมเช่นนี้ ลักษณะจากดูยืนที่พลวัต (dynamic) ที่ไม่สถิต (static) ของช่วงเวลา ร่วม 40 ปี จากปี 1861 – ปี 1899 แล้วจะก่อ จำเป็น จะต้องตั้งปัญหาต่อไปอีกกว่า

“ในระหว่าง 2 ระบบนี้ ระบบใหม่ที่กำลังเป็นตัวนำต่อ ระบบอื่น ภายใต้ผู้คนที่ต้องการควบคุม การวางแผนและการทำงานเศรษฐกิจส่วนทั้งหมด”¹⁵

คำตอบของเลนินต่อปัญหาข้างต้นนี้คือว่า มีการเดื่อมด้อยของระบบส่วนงาน ทั้งนี้ก็เพราะว่า พัฒนาการของระบบเศรษฐกิจสินค้าน้ำด้วยอย่างไม่อาจไปกันได้กับระบบส่วนงาน เนื่องจากระบบส่วนงานตั้งอยู่บนพื้นฐานของเศรษฐกิจธรรมชาติ บนเทคนิคที่ไม่เปลี่ยนแปลง และบนความสัมพันธ์ที่ขึ้นต่อของชavanaugh ต่อเจ้าที่ดิน พัฒนาการของเศรษฐกิจสินค้ากับเกษตรกรรมแบบพาณิชย์จะเป็นตัวหักห้าม ทำลายเงื่อนไขการดำรงอยู่ของระบบส่วนงานไปทีละก้าว ๆ ฉะนั้น การแตกสลายทางชนชั้นของชavanaugh เป็นปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการเดื่อมด้อยของระบบส่วนงาน เพราะ “ยิ่งความเสื่อมด้อยของเศรษฐกิจธรรมชาติและของชavanaugh มากเท่าใด ขั้นเพียงใด ระบบส่วนงานก็จะถูกหักห้ามมากยิ่งขึ้นเพียงเท่านั้น”¹⁶

ความก้าวหน้าก่อว่าในทางประวัติศาสตร์ของระบบทุนนิยมต่อระบบส่วนงาน ยังปรากฏออกมามาในรูปของความเห็นอกอက์ว่าในแห่งของพลังการผลิต นั่นคือ (1) การสรุงขั้นของผลิตภัณฑ์ของงาน (2) การเพิ่มขั้นของผลผลิต (3) การประยัดเวลานวดข้าว (4) การเพิ่มขั้นของค่าจ้างของกรรมกร (5) การเพิ่มขั้นของกำไรของผู้ประกอบการ ไม่เต็บท่านั้นระบบทุนนิยมยังทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในกระบวนการไถนา จากการใช้คันได้ไม้มาเป็นคันໄ逵เหล็ก และเกิดการเปลี่ยนแปลงในเทคนิคการเกษตรไปสู่ที่ประกอบการแบบใหม่ที่เรียกร้องความรู้ความเชี่ยวชาญในด้านการเกษตรและการพาณิชย์ สิ่งนี้ปราฏออกมายิ่งชัดเจนในรูปของการผลิตเครื่องจักรการเกษตร และการใช้เครื่องจักรในการเกษตร “มีแต่ทุนนิยมเท่านั้น ที่เป็นปัจจัยที่ทำให้เกิดการขยายตัวของ การใช้เครื่องจักรใน การเกษตร ในขณะเดียวกันการประยุกต์ใช้เครื่องจักรใน การเกษตรนี้ลักษณะเป็นทุนนิยม ที่นำไปสู่การสกัดปนา แหล่งความสัมพันธ์แบบทุนนิยม และพัฒนาการที่ยังไปกว่านี้

ในปัจจุบัน เพื่อวางแผนของในอนาคตสำหรับการปฏิบัติการทางการเมืองของพวากเจ้า.

¹⁵ เลนิน, อ้างແล้าว, หน้า 200.

และเป็นที่แน่นอนว่า เลนินยืนอยู่บนจุดยืนที่พลวัต นี้ด้วยเช่นกัน เพราะว่าจุดประสงค์หลักของงานเขียนของเลนินชั้นนี้ นิใช่แต่การอธิบายพัฒนาการทางประวัติศาสตร์จักกิจการรายย่อยไปสู่อุดสาหกรรมขนาดใหญ่ของรัสเซียเจน ๆ เท่านั้น แต่ยังเป็นการอธิบายโครงสร้างการพัฒนาของเศรษฐกิจรัสเซีย

ของมัน”¹⁷ แต่การประยุกต์ใช้เครื่องจักรในการเกษตรบนอุตสาหกรรมก่อให้เกิดผลที่ก้าวหน้าทางประวัติศาสตร์ของทุนนิยมดังที่ได้กล่าวไว้แล้ว ยังก่อให้เกิดความขัดแย้งแบบทุนนิยมในภาคเกษตรกรรมตามมานั้นคือ (1) การใช้เครื่องจักรนำไปสู่การขับไล่ (out) กรรมกรรับจ้างชนบท (2) การใช้เครื่องจักรนำไปสู่การเพิ่มขึ้นของการว่าจ้างแรงงานเด็กและสตรี (3) การใช้เครื่องจักรได้เพิ่มความเข้มข้น (ความดึงเครียด) ในการทำงานของกรรมกร และ (4) การใช้เครื่องจักรทำให้เกิดการบาดเจ็บ (traumatism) ขึ้นในหมู่กรรมกรเกษตรกรรม

(ค) บทที่ 4 “การเติบโตของเกษตรกรรมแบบพาณิชย์”

ในบทที่ 2 และที่ 3 เลนินได้แสดงให้เห็นว่า ทั้งศรัทธาในความเชื่อถือที่ดินต่างก็ลายเป็นทุนนิยม และถูกดูดกลืนเข้าสู่กระบวนการผลิตก่อตัวของตลาดภายในประเทศ ในบทที่ 4 นี้จะเป็นการพิจารณาการกล่าวเป็นทุนนิยมของภาคเกษตรกรรมและการขยายตัวของการแบ่งงานทางสังคมในภาคเกษตรกรรมอีกครั้งหนึ่งจากเมืองของหมู่บ้านเวียน (circulation) ของสินค้า จากรูปการของการกล่าวเปลี่ยนไปสู่การผลิตเพื่อสินค้า (commodity production) ของเกษตรกรรม เลนินเห็นว่าการขยายตัวเติบโตของเกษตรกรรมแบบพาณิชย์ ปรากฏตัวของมันเองออกมากในกระบวนการ specialization ของการเกษตร สิ่งนี้เป็นลักษณะพิเศษอันหนึ่งของเกษตรกรรมรัสเซีย ภายหลังการปฏิรูปชancery ในปี 1861 กุญแจสำคัญคือ การเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจที่ไม่เหมือนกันกับกระบวนการผลิตอันหนึ่งสามารถแบ่งแยกผลิตออกเป็นสาขาชั้นส่วนย่อยต่าง ๆ ที่เป็นเอกเทศโดยสมบูรณ์ได้ ในขณะที่อุตสาหกรรมการเกษตร (agricultural industry) ไม่อาจแบ่งแยกออกเป็นสาขาอย่างได้ เพียงแต่ทำได้แค่การ specialize การผลิตผลิตเฉพาะอย่าง เพื่อขายออกสู่ตลาดเท่านั้น

นายแรงงานยังซึ่งแทนพัฒนาการของเกษตรกรรมแบบพาณิชย์จึงทำให้เกิดการครอบงำของทุน และการแตกสลายทางชนชั้นของชาวนา รูปการที่สำคัญของเกษตรกรรมแบบพาณิชย์อันหนึ่งก็คือ การผลิตแบบประกอบการของผลผลิตการเกษตร (The Technical Processing of Agricultural Product) โดยที่การขยายตัวของการผลิตแบบประกอบการของผลผลิตการเกษตรมีความหมายที่สำคัญมากต่อปัญหาพัฒนาการของทุนนิยม ก็ เพราะว่า

(1) การขยายตัวแบบนี้เป็นรูปการหนึ่งของพัฒนาการของเกษตรกรรมแบบพาณิชย์ที่แสดงให้เห็นถึงการเปลี่ยนรูปแบบของเกษตรกรรมไปเป็นสาขาอุตสาหกรรมสาขาหนึ่งในสังคมทุนนิยม

(2) พัฒนาการของการประกอบการแบบอุตสาหกรรมของผลผลิตการเกษตรมีความเกี่ยวเนื่องอย่างแน่นแฟ้นกับความก้าวหน้าทางเทคนิคในภาคเกษตรกรรม

สรุปแล้ว สิ่งนี้เลนินต้องการจะชี้ให้เห็นในบทที่ 4 ภายหลังจากที่เขาได้ทำการตรวจสอบเหล่ารูปการที่สำคัญ ๆ ของเกษตรกรรมแบบพาณิชย์ก็คือ

1. พัฒนาการของเกษตรกรรมภายหลังการปฏิรูปชancery ในปี 1861 มีลักษณะแบบพาณิชย์และเป็นผู้ประกอบการ

2. จากรูปแบบของเกษตรกรรม ทำให้การเปลี่ยนแปลงไปเป็นการผลิตเพื่อสินค้าของการเกษตร เป็นไปในทางเฉพาะแบบที่ไม่เหมือนกับกระบวนการของอุตสาหกรรม เพราะในกรณีของอุตสาหกรรมประกอบการผลผลิตอันหนึ่งสามารถแบ่งแยกผลิตออกเป็นสาขาชั้นส่วนย่อยต่าง ๆ ที่เป็นเอกเทศโดยสมบูรณ์ได้ ในขณะที่อุตสาหกรรมการเกษตร (agricultural industry) ไม่อาจแบ่งแยกออกเป็นสาขาอย่างได้ เพียงแต่ทำได้แค่การ specialize การผลิตผลิตเฉพาะอย่าง เพื่อขายออกสู่ตลาดเท่านั้น

3. การขยายตัวของเกษตรกรรมแบบพาณิชย์ได้สร้างตลาดภายในประเทศสำหรับทุนนิยม เพราะ

¹⁷ เลนิน, อ้างแล้ว, หน้า 231.

- (3.1) การ specialization ของการเกษตรทำให้เกิดการแลกเปลี่ยนผลผลิต การเกษตรในระหว่างท้องที่
- (3.2) ยิ่งการเกษตรเข้าไปพัวพันอยู่กับการหมุนเวียนของสินค้ามากเพียงใดอุปสงค์ของชาวนาต่อความต้องการผลผลิตอุดสาหกรรม เพื่อการบริโภคส่วนบุคคลก็จะถูกกระตุ้นให้ขยายเพิ่มมากขึ้นเพียงนั้น
- (3.3) อุปสงค์ต่อปัจจัยการผลิตจะเพิ่มนากขึ้น ซึ่งเป็นผลจากการปรับปรุงเทคนิคการผลิต
- (3.4) อุปสงค์ต่อพลังแรงงานเกิดขึ้นเนื่องจากความต้องการว่าจ้างชาวนา รับจ้างของภรรยาพืชชนบทเพิ่มขึ้น

4. เมื่อว่าทุนนิยมจะทำให้เกิดเหล่าความขัดแย้งขึ้นในหมู่ชาวนาถ้วน แต่ทุนนิยมเกษตรกรรมในรัสเซียยังนับว่าเป็นพลังที่ก้าวหน้าอยู่ดี ถ้าหากมองจากความหมายทางประวัติศาสตร์ในปัจจุบัน (1899) ทั้งนี้ก็ เพราะว่า

- (4.1) ทุนนิยมได้เปลี่ยนชนชั้นชาวนา และเจ้าที่ดินแบบ“เก่า”ให้กลายเป็นผู้ประกอบการ
- (4.2) ทุนนิยมเกษตรกรรมได้เหวอทลายการหยุดนิ่งเป็นเวลาภารานาของเกษตรกรรมรัสเซียและได้ให้การกระตุ้นอย่างใหญ่หลวง ต่อการปฏิรูปเทคนิคการเกษตร และการพัฒนาพลังการผลิตของแรงงานทางสังคม
- (4.3) ทุนนิยมทำให้เกิดการผลิตเกษตรกรรมขนาดใหญ่ ที่ตั้งอยู่บนการใช้เครื่องจักร และการร่วมงานของกรรมกรจำนวนมาก
- (4.4) ทุนนิยมเกษตรกรรมได้ดอนราก

แห่งของระบบส่วนงานและการพึ่งพาขึ้นต่อทางบุคคลของชาวนา ทำให้การผลิตเกษตรกรรมกลายเป็นของสังคม (socialize) ขึ้นมาเรื่อย ๆ

ส่วนที่ 3 การวิเคราะห์พัฒนาการของทุนนิยมในภาคอุดสาหกรรม

ส่วนที่ 3 นี้ก็ประกอบขึ้นมาจากการโดยบทที่ 5 ถึงบทที่ 7 เป็นการวิเคราะห์ 3 ขั้นตอนของทุนนิยมในภาคอุดสาหกรรมของรัสเซียจากการผลิตสินค้ารายย่อย (Small Commodity Production) ในบทที่ 5 ไปสู่หัตถกรรมโรงงานแบบทุนนิยม (Capitalist Manufacture) กับอุดสาหกรรมในครัวเรือนแบบทุนนิยม (Capitalist Domestic Industry) ในบทที่ 6 และไปสู่อุดสาหกรรมขนาดใหญ่ที่ใช้เครื่องจักรในบทที่ 7 ซึ่งแนวมองทางทฤษฎีของเลนินในส่วนที่ 3 นี้เป็นแบบทฤษฎีขั้นตอน (Theory of Stages)

(ก) บทที่ 5 “เหล่าขั้นตอนในช่วงแรกของทุนนิยมในภาคอุดสาหกรรม”

เลนินเห็นว่าอุดสาหกรรมในครัวเรือนเป็นสิ่งที่ติดอยู่กับเศรษฐกิจชุมชนชาติอย่างแยกออกจากกันไม่ได้ แต่รูปการของอุดสาหกรรมในครัวเรือนแบบนี้ยังไม่ได้เป็นอุดสาหกรรมที่เป็นอาชีพ (profession) รูปการแบบแรกของอุดสาหกรรมที่แยกตัวออกมาจากเกษตรกรรมแบบ patriarchal ก็คือ หัตถกรรม (handicraft) อันเป็นการผลิตสิ่งของตามคำสั่งของผู้บริโภค แต่ในรูปการของการผลิตแบบหัตถกรรมเช่นนี้ ตามหลักแล้วยังไม่มีการผลิตสินค้าสำรองอยู่ ต่อเมื่อหัตถกรรมหันไปทำการผลิตเพื่อขายออกสู่ตลาดแล้วเท่านั้นที่เขาจะกลายเป็นผู้ผลิตสินค้า แต่การหันเปลี่ยนของหัตถกรรมเช่นนี้เป็นไปอย่างค่อยเป็นค่อยไป ซึ่งมีอีสิ่งหนึ่งเดียว หัตถกรรมจึงได้กลายเป็นผู้ผลิตสินค้ารายย่อย (Small Commodity Producer) ของอุดสาหกรรมรายย่อย สิ่งนี้หมายความว่า อุดสาห-

กรรมเริ่มแยกตัวออกจากเกณฑ์กรรม การเติบโตของ อุตสาหกรรมรายย่อยของชานาในรัสเซียภายหลัง การปฏิรูปชานาในปี 1861 ได้แสดงถึงก้าวแรกของ การพัฒนาของทุนนิยมในรัสเซีย โครงสร้างทางเศรษฐกิจของอุตสาหกรรมรายย่อยของชานาเป็นโครงสร้าง แบบกราฟฟิกพื้นอยู่ โดยที่ภายในโครงสร้างนี้มี หน่ออ่อนของทุนนิยมดำรงอยู่ การพัฒนา, การ ขยายตัว, การปรับปรุงอุตสาหกรรมรายย่อยของ ชานาดำเนินไปสู่ การแยกตัวของชานารวยจำนวนน้อย ที่ต้องการขยายปัจจัยการผลิต และต้องการพลังแรง งานที่เอามาจากกรรมมาซีพชนบท และพัฒนาการของ ผู้ผลิตสินค้ารายย่อยในอุตสาหกรรมรายย่อยนี้เองที่ ได้เปลี่ยนรูปแบบอุตสาหกรรมในรัสเซียให้ไปสู่รูปการที่ สูงขึ้นกว่าเดิมนั่นคือ การร่วมงานอย่างง่ายแบบ ทุนนิยม (Capitalist Simple Co-operation) ซึ่งได้ เดิมโตขึ้นมาจากการผลิตรายย่อย การร่วมงานอย่าง ง่ายแบบทุนนิยม เป็นการเปลี่ยนครั้งแรกที่กระบวนการ การทำงานในความเป็นจริงถูกดูดกลืนเข้าไปสังกัด อยู่ภายใต้ “ทุน” เพราะการให้กรรมกรรับจ้างจำนวน ค่อนข้างมากมาทำงานพร้อมกันในกระบวนการทำงาน สถานที่เดียวกันเป็นจุดเริ่มต้นของการผลิตแบบ ทุนนิยม

(ข) บทที่ 6 “หัตถกรรมโรงงานแบบทุนนิยม กับอุตสาหกรรมในครัวเรือนแบบทุนนิยม”

เลนินเห็นว่า หัตถกรรมโรงงาน (manufacture) คือการร่วมงานที่ตั้งอยู่บนการแบ่งงาน หัตถกรรม โรงงานเป็นขั้นตอนที่ต่อเนื่องโดยตรงจาก “เหล่าขัน ตอนในช่วงแรกของทุนนิยมในภาคอุตสาหกรรม” ที่ได้กล่าวไปแล้วในบทที่ 5 การร่วมงานอย่างง่ายแบบ ทุนนิยม ที่ใช้กรรมกรจำนวนค่อนข้างมากมาทำงาน ร่วมกัน เมื่อได้เพิ่มความซับซ้อนเข้าโดยการแบ่งงาน ภายในหมู่กรรมกรเหล่านี้ จึงได้ก่ออย่าง เดิมโดยเป็น หัตถกรรมโรงงานแบบทุนนิยม หัตถกรรมโรงงานจึง เป็นห่วงโซ่ระหว่างกลางที่สำคัญของการผลิตสินค้า รายย่อยที่ยังมีรูปการแบบดั้งเดิมของทุนและหัตถ-

กรรม กับอุดสาหกรรมขนาดใหญ่ที่ใช้เครื่องจักร (“โรงงาน”) แต่พื้นฐานทางเทคนิคของหัตถกรรม โรงงานก็ยังคงเป็น เทคนิคการทำงานด้วยมืออยู่นั่น เอง สิ่งนี้ทำให้ทำงานขนาดใหญ่ไม่สามารถขับໄล์ที่ ทำงานขนาดเล็กได้อย่างถึงที่สุด และการที่หัตถกรรม ไม่สามารถตัดขาดออกจากเกณฑ์กรรมได้อย่างสิ้นเชิง ทำให้หัตถกรรมโรงงานจึงใกล้เคียงกับอุดสาหกรรม รายย่อยมากกว่าโรงงานขนาดใหญ่ที่ใช้เครื่องจักร แต่การมีตลาดที่ใหญ่ มีการก่อตัวของทุนขนาดใหญ่ ที่ดึงมวลชนคนงานที่ไร้สมบัติให้มายืนต่อต้น弄อย่าง สิ้นเชิงได้ ทำให้หัตถกรรมโรงงานเข้าใกล้ “โรงงาน” ขนาดใหญ่ที่ใช้เครื่องจักรมากยิ่งขึ้นทุกที¹⁸ อุตสาหกรรมในครัวเรือนแบบทุนนิยมคือการประกอบการ ภายในบ้าน โดยได้ค่าตอบแทนตามจำนวนชั่น และใช้ วัสดุดินที่รับมาจากนายทุนอุตสาหกรรมในครัว เรือนแบบทุนนิยมนี้ แม้จะพนในทุก ๆ ขั้นตอนของ พัฒนาการของทุนนิยมในภาคอุตสาหกรรมแต่บันเป็น ลักษณะพิเศษที่สุดของหัตถกรรมโรงงาน¹⁹

(ค) บทที่ 7 “พัฒนาการของอุตสาหกรรม ขนาดใหญ่ที่ใช้เครื่องจักร”

เลนินเห็นว่าการเปลี่ยนรูปแบบอุตสาหกรรม โรงงานไปเป็น “โรงงาน” นั้นเป็นการปฏิวัตiteknik โดยสมบูรณ์แบบ และการปฏิวัตiteknik โดยสมบูรณ์แบบ และการปฏิวัตiteknik โดยสมบูรณ์แบบ ตาม ติดมาด้วยการพัฒนาของความสัมพันธ์ทางการผลิต ทางสังคมแบบเก่า, การแตกแยกในกลุ่มผู้คนต่าง ๆ ที่ เข้าร่วมในการผลิต, การแตกหักกับประเพณีโดยสิ้น เชิง, ความแคลนคุณที่รุนแรงเพิ่มขึ้นของ “ด้านมืด” ทั้ง ปวงของทุนนิยม และการกล้ายเป็นของสังคมของ แรงงานโดยทุนนิยมอย่างไม่อาจหลีกเลี่ยงได้ ปัญหา การเปลี่ยนรูปแบบอุตสาหกรรมโรงงานไปเป็น “โรงงาน อุตสาหกรรม” จึงเป็นปัญหาที่มีความหมายที่สำคัญ

¹⁸ เลนิน, อ้างแล้ว, หน้า 390.

¹⁹ เลนิน, อ้างแล้ว, หน้า 446.

มากสำหรับการพัฒนาของทุนนิยม การปี 2 ขึ้น ตอนนี้ข้าด้วยกัน จะทำให้มีสามารถเข้าใจได้ลงบทบาทที่ทำการเปลี่ยนแปลงและก้าวหน้าของทุนนิยม และจะเป็นข้อผิดพลาดอย่างมหันต์ถ้าจะคิดอย่างง่าย ๆ ว่า “ทุนนิยม = อุดสาหกรรมโรงงาน” โดยผ่านการตรวจสอบสถิติข้อมูลเกี่ยวกับโรงงานอย่างวิพากษ์ สิ่งที่เลนินต้องการจะชี้ให้เห็นในบทที่ 7 ก็คือ

1. ข้อมูลสถิติโรงงานที่มีอยู่จนถึงปัจจุบันในรัสเซีย ไม่สามารถใช้ได้ถูกทางไม่ได้รับการแก้ไขโดยแยกส่วนที่ใช้ได้ กับส่วนที่ใช้ไม่ได้ออกจากกัน ทั้งนี้ เพราะว่ามโนทัศน์ (concept) เกี่ยวกับ “โรงงาน” ที่ใช้ในสถิติเหล่านี้อยู่ในรูปการที่สับสนคลุมเครืออยู่มาก

2. ภายนอกทำการแก้ไขแยกแซะข้อมูลส่วนที่ใช้ได้ออกจากส่วนที่ใช้ไม่ได้เลยแล้วจึงทำการตรวจสอบจำนวนที่แท้จริงของกรรมกรอุดสาหกรรมในภาคอุดสาหกรรมสาขาร่วม ๆ ซึ่งได้คำตอบดังนี้ว่า จำนวนกรรมกรในวิสาหกิจทุนนิยมขนาดใหญ่ ได้เพิ่มขึ้นกว่า 2 เท่าในเวลา 25 ปีกล่าวคือ เพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็วกว่าอัตราเพิ่มขึ้นของประชากรทั่วไป และเพิ่มขึ้นเร็วกว่าอัตราเพิ่มขึ้นของประชากรในเมืองเสียอีก สิ่งนี้หมายความว่าการคุณภาพล้วน然是การ จำนวนมาจากการ แหล่งที่มา และอุดสาหกรรมรายย่อย渺小 วิสาหกิจโรงงานขนาดใหญ่ได้เป็นสิ่งที่มีต้องสงสัย อีกด่อไปแล้ว ดังตารางตัวเลขดังต่อไปนี้

3. ต่อไปเลนินทำการแบ่งจำนวนประชากรรัสเซียทั้งหมดออกเป็น 3 กลุ่มตามการแบ่งงานทางสังคม ซึ่งเป็นรากฐานของทุนนิยมและการผลิตสินค้าทั้งหมดในรัสเซียคือ (ก) ประชากรการเกษตร (ข) ประชากรอุดสาหกรรมและพาณิชย์ (ค) ประชากรที่ไม่ทำการผลิต ดังตารางตัวเลขดังต่อไปนี้²¹

(ก) ประชากรการเกษตร	97.0	ล้านคน
(ข) ประชากรอุดสาหกรรม และพาณิชย์	21.7	"
(ค) ประชากรที่ไม่ทำ	6.9	"

การผลิต

รวม 125.6 ล้านคน

4. ซึ่งการท่านี้ของเลนิน เพื่อนำไปสู่การสรุปหาโครงสร้างทางชนชั้นของสังคมรัสเซีย ในขณะนั้น โดยกำหนดมาจากฐานะของกลุ่มคนในโครงสร้างการผลิตทางสังคมดังตารางตัวเลขต่อไปนี้²²

จำนวนประชากรชายหญิงทั้งหมด (หน่วย : ล้านคน)	ประมาณ	ล้านคน
(ก) กระฉูนพีไหญ เจ้าที่ดิน บุนนางชั้นสูง เป็นต้น	3.0	ล้านคน
(ข) ผู้ประกอบการขนาดย่อยที่ฐานะดี	23.1	ล้านคน

จำนวนกรรมกรในวิสาหกิจทุนนิยมขนาดใหญ่²⁰

(หน่วย : พันคน)

ปี	ในอุดสาหกรรมโรงงาน	ในอุดสาหกรรมเหมืองแร่	ในอุดสาหกรรมรถไฟ	รวม
1865	509	165	32	706
1890	840	340	252	1,432

²¹ เลนิน, อังแลว, หน้า 507.

²² เลนิน, อังแลว, หน้า 510.

(ค) ผู้ประกอบการขนาดย่อยที่ฐานะยากจน ประมาณ	35.8 ล้านคน
(ง) กรรมมาชีพ* และกิ่งกรรมมาชีพ ประมาณ	63.7 ล้านคน

*หมายเหตุ : พากรกรรมมาชีพหรือพวกรไร้สมบัติมีจำนวนไม่ต่ำกว่า 22 ล้านคน (หมายเหตุเป็นของเลนิน)(อ้างกรรมมาชีพในที่นี้รวมทั้งในภาคอุตสาหกรรมกับภาคชนบท ผู้เยี่ยน)

5. แนวโน้มที่เด่นชัดที่สุดอันหนึ่งของพัฒนาการในภาคอุตสาหกรรมของทุนนิยมรัสเซียก็คือ การรวมศูนย์การผลิตและการรวมศูนย์ของคุณงานกรรมการในโรงงานอุตสาหกรรมขนาดใหญ่ที่สุด สิ่งนี้ทำให้สัดส่วนของจำนวนกรรมกรในโรงงานที่มีกรรมกรเกินกว่า 1 พันคนขึ้นไป ที่เป็น 27% ของจำนวนกรรมกรอุตสาหกรรมทั้งหมดในปี 1866 ได้เพิ่มขึ้นเป็น 40% ในปี 1879 และ 46% ในปี 1890²³

6. พัฒนาการอย่างรวดเร็วของอุตสาหกรรมโรงงานในรัสเซีย ได้สร้างตลาดภายในประเทศสำหรับทุนนิยมที่ขยายตัวใหญ่โดยขึ้นเรื่อย ๆ อันเนื่องมาจาก การขยายตัวของปัจจัยการผลิต และการเพิ่มขึ้นของประชากรในภาคอุตสาหกรรมและพาณิชย์

ส่วนที่ 4 บทสรุปผลของการวิเคราะห์ใน The Development of Capitalism in Russia

บทสรุปผลของการวิเคราะห์ใน The Development of Capitalism in Russia ของเลนิน ปรากฏอยู่ในบทที่ 8 “การก่อตัวของคลาดภายในประเทศ” กับ “ดำเนินการจัดพิมพ์ครั้งที่ 2” ของหนังสือเล่มนี้ โดยที่บทที่ 8 เป็นการสรุปเนื้อหาส่วนทั้งหมดของหนังสือเล่มนี้ ในทางด้านเศรษฐกิจ ในขณะที่ดำเนิน

ในการจัดพิมพ์ครั้งที่ 2 (1907) เป็นการสรุปทางด้านการเมือง (จากการวิเคราะห์กระบวนการทางเศรษฐกิจ ไปสู่ การกำหนดทิศทางหลักของกระบวนการทางการเมือง) ในบทที่ 8 นี้เลนินได้ทำการสรุปความสัมพันธ์แบบพึงพาซึ่งกันและกันของแต่ละสาขาที่พัฒนาแบบทุนนิยมในด้านต่าง ๆ ของเศรษฐกิจประชาชาติรัสเซีย อันได้แก่

- (ก) การเติบโตของการหมุนเวียนของสินค้า
- (ข) การเพิ่มขึ้นของประชากรอุตสาหกรรม และพาณิชย์กับการลดลงของประชากร เกษตรกรรม
- (ค) การเพิ่มขึ้นของการใช้แรงงานรับจ้างเป็นด้าน

แต่ข้อสรุปที่สำคัญที่สุดของบทที่ 8 และคุณเมื่อนจะเป็นจุดประสงค์ที่แท้จริงของหนังสือเล่มนี้ก็คือการพิสูจน์และการยืนยัน ถึงการดำเนินอยู่ และการขยายตัวของชนชั้นกรรมมาชีพในรัสเซีย (ในฐานะที่เป็น) ชนชั้นปฏิวัติ กล่าวก็อ ลนินได้ทำการคำนวณว่าจาก การพัฒนาของทุนนิยมในรัสเซียทำให้มีจำนวนกรรมกรรับจ้าง (ผู้ชายแรงงาน) อยู่ประมาณ 10 ล้านคน ซึ่งประกอบด้วย

- (ก) กรรมกรรับจ้าง เกษตรกรรม ประมาณ 3.5 ล้านคน
- (ข) กรรมกรโรงงาน กรรมกรเหมืองแร่ กรรมกรรถไฟ ประมาณ 1.5 ล้านคน
- (ค) กรรมกรก่อสร้าง ประมาณ 1 ล้านคน
- (ง) กรรมกรที่เกี่ยวข้องกับ ป้าไน และพวกรับจ้าง จีป้าตะ ประมาณ 2 ล้านคน
- (จ) กรรมกรที่ทำงาน ประมาณ 2 ล้านคน

²³ เลนิน, อ้างแล้ว, หน้า 517.

ในจำนวน 10 ล้านคนนี้ ถ้าตีเสียว่า $\frac{1}{4}$ เป็นสตรีและเด็ก เพราะฉะนั้นก็จะมีจำนวนกรรมกรรับจ้างที่เป็นบุรุษและเป็นผู้ใหญ่อยู่ประมาณ 7 ล้าน 5 แสนคน²⁴ ซึ่งเป็นจำนวนประมาณเกือบครึ่งหนึ่งของประชากรที่ทำงานที่เป็นบุรุษผู้ใหญ่ของประเทศรัสเซีย (15 ล้าน 5 แสนคน) ที่เข้าร่วมในการผลิตวัสดุปัจจัย อนึ่ง กรรมกรรับจ้างที่เป็นบุรุษประมาณ 7 ล้าน 5 แสนคนนี้ โดยส่วนใหญ่แล้วยังเป็นกรรมกรประเภทที่ยังมิได้ดินแบ่งปันอยู่ แต่ในส่วนที่เป็นแนวหน้าของชนกลุ่มนี้ได้ตัดขาดจากความสัมพันธ์กับที่ดินอย่างสิ้นเชิง กลายเป็นกรรมชาชีพบริสุทธิ์ (กรรมกรในอุตสาหกรรมขนาดใหญ่ที่ใช้เครื่องจักร) ที่มีจำนวนประมาณ 1 ถึง 1.5 ล้านคน และชนชั้นกรรมชาชีพ(บริสุทธิ์)นี้เหลือแค่ “กลุ่มนักขขอฟฟ์มูลชน คนงานที่ถูกบังคับให้ทั้งปวง”²⁵ ในรัสเซีย สิ่งนี้ (การดำรงอยู่และการขยายตัวของกรรมชาชีพกรรมกรโรงงาน อุตสาหกรรม) คือแก่น (Quintessence) ของความสัมพันธ์ทางสังคมในรัสเซียปัจจุบัน และมีแต่การทำการพิจารณาโถงสร้างเศรษฐกิจส่วนทั้งหมดของสังคมปัจจุบัน จากแง่มุมของเหล่าความสัมพันธ์ที่ก่อตัวเป็นกรรมชาชีพเท่านั้น จึงจะสามารถเข้าใจกระจ่างแจ้งถึงความสัมพันธ์ตอกันและกัน โดยหลักของเหล่ากลุ่มนักชั้นต่าง ๆ ที่เข้าร่วมในการผลิต และสามารถคาดการณ์ถึงทิศทางหลักของพัฒนาการของโครงสร้างสังคมนี้ในอนาคตได้

3. ความหมายของทฤษฎี “พัฒนาการทุนนิยม” ในปัจจุบัน

จากหัวข้อที่ 1 “เพลสานอฟกับการวิเคราะห์ทุนนิยมในรัสเซีย” และหัวข้อที่ 2 “เลนินกับการวิเคราะห์ทุนนิยมในรัสเซีย” ที่ผู้เขียนได้นำเสนอไป

แล้วข้างต้น ก็คงพอจะทำให้เห็นถึงต้นตอทางประวัติศาสตร์ของแนวความคิดเกี่ยวกับทฤษฎี “พัฒนาการทุนนิยม” นี้ได้ว่ามีจุดกำเนิดมาจากการเขียนของเพลสานอฟ โดยมีจุดประสงค์เฉพาะหน้าเพื่อใช้ต่อสู้ในทางความคิด และทางการเมืองกับพวກการอุดนิที ปฏิเสธความเป็นไปได้ของการพัฒนาทุนนิยมในประเทศที่ล้าหลัง เเลนินได้สืบท่องแนวคิดของเพลสานอฟ โดยเฉพาะในงานเขียนทางเศรษฐศาสตร์ที่สำคัญมากชิ้นหนึ่งในยุควัยหนุ่มของเขานั้นคือ “พัฒนาการของทุนนิยมในรัสเซีย” (1899)

ปัญหาที่เราอาจยกมาพิจารณา ก่อนอื่นในตอนนี้ก็คือว่า เนื้อหาของทฤษฎี “พัฒนาการทุนนิยม” ที่เลนินนำมาใช้ในการวิเคราะห์ประเทศไทยรัสเซียนี้ มีความสัมพันธ์อย่างไรกับหลักทฤษฎีเศรษฐศาสตร์ การเมืองของมาร์กซ์²⁶ ปัจจุบันแม้แต่ในวงนักเศรษฐศาสตร์การเมืองไทยเองก็ตาม ส่วนใหญ่มักให้ความสำคัญน้อยมากกับปัญหาความสัมพันธ์ระหว่างทฤษฎีพัฒนาการทุนนิยม (ประวัติศาสตร์เศรษฐกิจ) กับหลักทฤษฎีเศรษฐศาสตร์การเมืองนี้ หลักเศรษฐศาสตร์การเมืองที่มีที่มาจากการสังเคราะห์-ตีความหนังสือ “ทุน” ของนาร์กชีใหม่ ได้ใช้แนวคิดที่เฉพาะตัวของมันในการลดความธรรม สังคมทุนนิยม อังกฤษในสมัยที่มาร์กซ์เขียนหนังสือ “ทุน” อยู่นั้น (ครึ่งหลังของศตวรรษที่ 19) มาสร้างเป็นแบบจำลองทฤษฎี (MODEL) ของสังคมทุนนิยมบริสุทธิ์ขึ้นมา ซึ่งในแบบจำลองนี้จะบังคับจัดตั้ง ๆ ที่มีลักษณะนั้น-อีก ไม่ใช่ชาติแท้ออกไปเพื่อที่จะหารือการที่บริสุทธิ์ ของการเคลื่อนไหวของทุนที่มีลักษณะเป็นกฎอย่างเป็นระบบขึ้นหนึ่งขึ้นมา สังคมทุนนิยมบริสุทธิ์นี้ไม่มีอยู่จริงในความเป็นจริงทางประวัติศาสตร์ (แต่มีที่ใกล้เคียงที่สุดก็คืออังกฤษในช่วงหน้าท่านั้น) ตามแบบ

²⁴ เลนิน, อ้างແล้า, หน้า 588.

²⁵ เลนิน, อ้างແล้า, หน้า 591.

²⁶ ปัจจุบันในโลกภาษาไทยยังไม่มีงานเขียน ตำรา “หลักทฤษฎีเศรษฐศาสตร์การเมือง” ที่แก้ไขตามความหมายของผู้เขียนในที่นี่เลย.

จำลองอันนี้จะถือว่า สังคมทุนนิยมบริสุทธิ์คือ สังคมที่ความสัมพันธ์แบบเศรษฐกิจสินค้าได้กรอบคลุมเศรษฐกิจทั้งหมด และการเคลื่อนไหวอย่างเป็นเอกเทศของเหล่าความสัมพันธ์แบบทุนนิยมก็สามารถดำเนินไปได้อย่างสมบูรณ์โดยตลอดครอบคลุม นั่นคือในแบบจำลองนี้จะไม่นำเอาเหล่าชั้นที่ไม่ใช่ทุนนิยมอย่างพวกชาวนาหรือผู้ผลิตขนาดกลางขนาดย่อมมาทำการพิจารณา แต่จะถือว่าสังคมทุนนิยมบริสุทธิ์นี้ประกอบขึ้นมาจากการ 3 ชั้นชั้นใหญ่คือ นายทุนกับนักกรรมการ และผู้ถือครองที่ดิน ซึ่งก่อนข้างมีบทบาทแค่เป็นตัวประกอบเท่านั้น และวิธีการบรรยายที่ใช้ในหลักทฤษฎีเศรษฐศาสตร์การเมืองนี้ก็คือ “วิถีขั้นบัน” หรือการบรรยายจาก concept ที่นามธรรมไปสู่ concept ที่รุปธรรมยิ่งขึ้นนั่นเอง เพราะฉะนั้น concept ต่าง ๆ ที่ใช้ในหลักทฤษฎีเศรษฐศาสตร์การเมืองนี้ไม่ว่าจะเป็น “สินค้า” หรือ “เงินตรา” จึงเป็นองค์ประกอบหนึ่ง ๆ ของ “*a rich totality of many determinations*”,²⁷ เท่านั้นยังไม่ใช่ concept ทางประวัติศาสตร์ เพราะฉะนั้นเวลาอ่านกับประวัติศาสตร์(เศรษฐกิจ)จะอ่านงานเขียนทางหลักทฤษฎีเศรษฐศาสตร์การเมืองก็ไม่ควรลืมในข้อนี้ มิเช่นนั้นอาจจะทำให้เข้าใจผิดได้

เพราะฉะนั้น paradigm ของพัฒนาการทุนนิยม บริสุทธิ์ จึงแตกต่างไปจากพัฒนาการของทุนนิยมที่เป็นรูปธรรม ทั้งนี้ก็ เพราะว่าพัฒนาการของทุนนิยมในหลักทฤษฎีเศรษฐศาสตร์การเมืองนั้นเป็นพัฒนาการของทุนนิยม “บริสุทธิ์” ที่ได้ลงทะเบียนไว้ใน “ทุน” ที่ไม่นำเอาระบบพิวตัลเข้ามายังการค้าด้วยนั่นเอง นั่นคือพัฒนาการของทุนนิยมบริสุทธิ์เป็นพัฒนาการของแบบวิถี การผลิตแบบทุนนิยม และเป็นพัฒนาการของความสัมพันธ์ทางการผลิตแบบทุนนิยม หนังสือ “ทุน” เล่ม 1 ของมาร์กซ์ได้บรรยายถึงกฎการพัฒนาของทุนนิยม

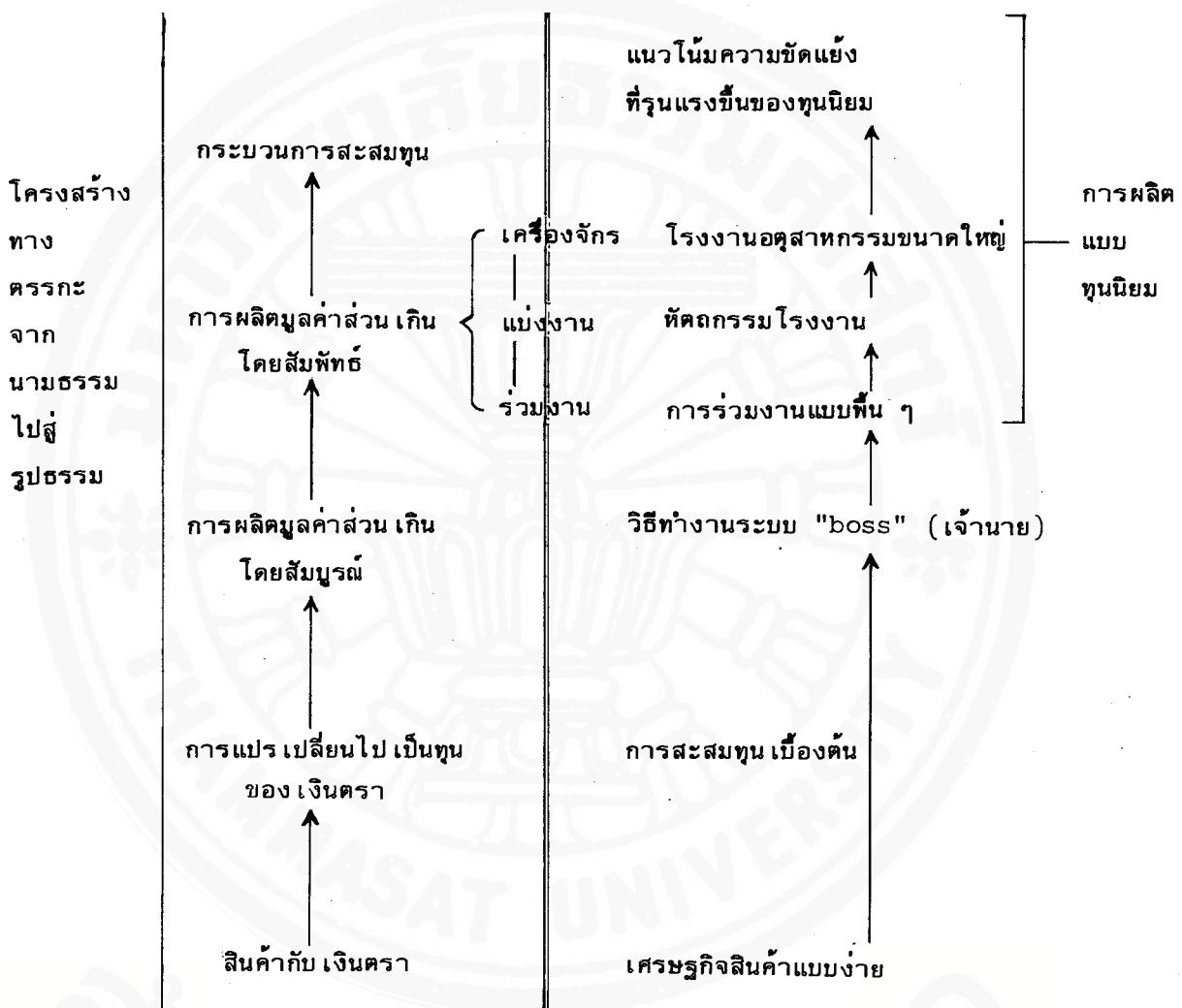
เช่นนี้ โดยเริ่มต้นจากนามธรรมไปสู่รูปธรรม ซึ่งกระบวนการพัฒนาของการผลิตแบบทุนนิยมบริสุทธิ์นี้สามารถแสดงเป็นแผนภาพได้ดังหน้าต่อไป (ดูจากข้างล่างขึ้นมาข้างบน)

แต่จะเห็นได้ว่าการอธิบายการพัฒนาของทุนนิยมเช่นนี้ โดยตัวของมันเองได้ถูกจำกัดเอาไว้ด้วยกรอบของโครงสร้างและมรรคvi²⁸ ของ “หลักทฤษฎีเศรษฐศาสตร์การเมือง” เอง ทำให้ยังไม่สามารถเอาทัศนะพัฒนาการทุนนิยมเช่นนี้ มาใช้ในการวิเคราะห์พัฒนาการทุนนิยมในความเป็นจริงโดยทันทีได้ จุดเด่นของมรรคvi²⁸ ของหลักทฤษฎีเศรษฐศาสตร์การเมือง (ที่ทำเป็นจำลองทฤษฎี) ในขณะเดียวกันก็เป็นจุดจำกัดของตัวหลักทฤษฎีด้วย วิธีที่จะก้าวข้ามให้พ้นขึ้นจำกัดอันนี้ ตามทัศนะของผู้เขียนก็คือการกลับถอยทฤษฎีพัฒนาการของทุนนิยมให้หลุดพ้นจากขั้นตอนของหลักทฤษฎี “ไปสู่ขั้นตอนของทฤษฎีขั้นตอนทางประวัติศาสตร์ (theory of stages) หรือใช้มรรคvi²⁸ ขั้นตอนทางประวัติศาสตร์มาแทนที่และเสริมมรรคvi²⁸ ถึงล่าง-ขั้นบนนั่นเอง งานเขียนของเลนินเรื่อง “พัฒนาการของทุนนิยมในรัสเซีย” เล่มนี้ถ้ามองเฉพาะในเบื้องต้น มรรคvi²⁸ แล้วจึงถือได้ว่าได้มีส่วนสร้างสรรค์ทฤษฎีเศรษฐศาสตร์การเมืองมาร์กซ์ให้ไปสู่มิติใหม่นั่นคือมิติของทฤษฎีขั้นตอนซึ่งจะส่งผลสะท้อนมาถึงแนวความคิดนักเศรษฐศาสตร์การเมืองรุ่นหลัง ๆ

นั่นคือในขณะที่ “สภาพความเป็นจริง” ที่เป็นเบื้องต้นการค้นคว้าของหนังสือ “ทุน” ก็คือ “สภาพความเป็นจริงที่ได้กดดันนามธรรมจนเหลือเพียง 3 ชั้นชั้นใหญ่บนพื้นฐานของแบบวิถีการผลิตทุนนิยม

²⁷ การประเมินงานเขียนขั้นนี้ของเลนินต้องประเมินใน 2 ระดับคือ ระดับมรรคvi²⁸ ที่มีความหมายมากกับในระดับแท้อหา เช่นปัจจุบันได้มีการพูดแล้วว่า เลนินได้ประเมินพัฒนาการของทุนนิยมในรัสเซียสมัยนั้นสูงเกินกว่าความเป็นจริงมาก โดยเฉพาะพัฒนาการของทุนนิยมในชนบท.

แผนภาพที่ 1
กระบวนการพัฒนาของผลิตแบบทุนนิยม “บริสุทธิ์”

โดยตัดตอนขั้นตอนระบบผ่านระหว่างกลางที่ปิดช่องความสัมพันธ์เชิงกำหนดทิ้งไปเสีย” ในขณะที่ “สภาพความเป็นจริง” ที่เป็นเบื้องของการค้นคว้าของหนังสือ “พัฒนาการทุนนิยมในรัสเซีย” ของเลนินคือความเป็นจริงที่เป็นปัจจุบันของโครงสร้างทุนนิยมอุดสาหกรรมของประเทศรัสเซีย ที่มีลักษณะเฉพาะในตอนปลายศตวรรษที่ 19 ไม่ใช่ความเป็นจริงที่ได้

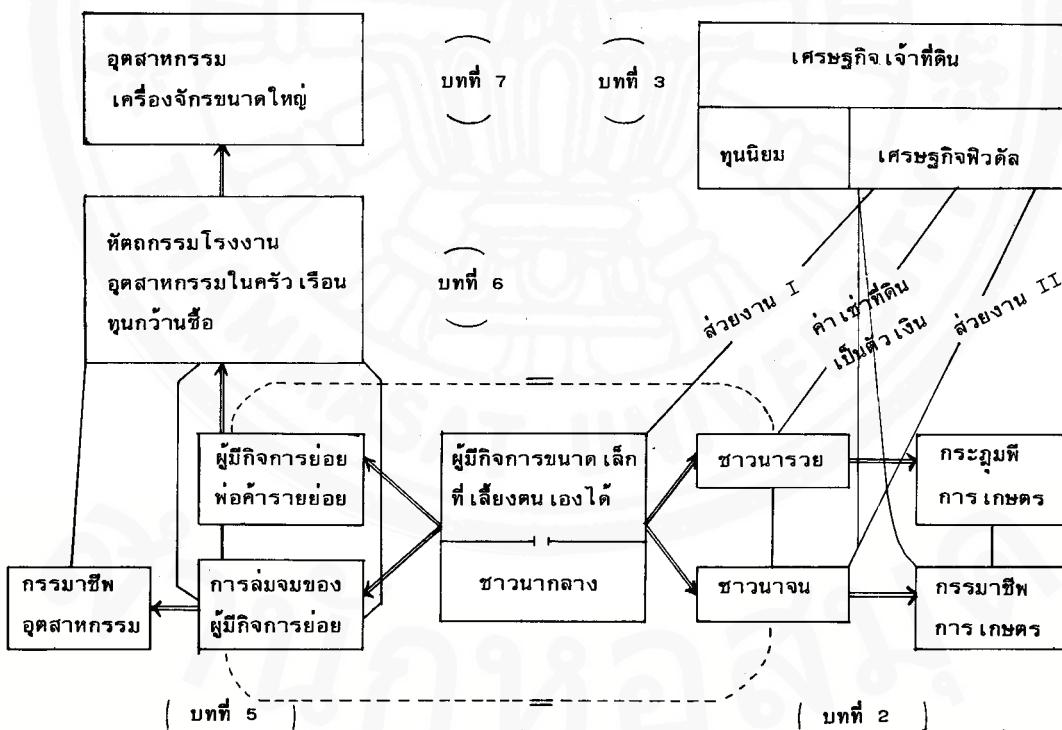
ถูกตัดตอนตามธรรมเนียมอีกต่อไปแล้ว เพราะฉะนั้นถ้าหากเราจะเรียกว่า “หลักทฤษฎีเศรษฐศาสตร์การเมือง” คือ ระบบทางตรรกะที่ต้องยุบหนังสือ “ทุน” “ทฤษฎีพัฒนาการทุนนิยม” ก็คือ ทฤษฎีโครงสร้างของการวิเคราะห์สภาพความเป็นจริงในแต่ละขั้นตอนหนึ่ง ๆ นั่นเอง

ไม่แต่เท่านั้นในขณะเดียวกัน ทฤษฎีพัฒนา

การของทุนนิยมก็จะต้องเป็นทฤษฎีที่ว่าด้วยการเปลี่ยนข่ายจากระบบฟื้ดลั่นไปสู่ระบบทุนนิยมด้วยซึ่ง “ทฤษฎีการเปลี่ยนข่าย” นี้ในระดับหลักทฤษฎีก็ยังมีความแตกต่างไปจากในระดับทฤษฎีขั้นตอนด้วย เช่นกัน ซึ่งผู้เขียนจะไม่ขอซ้ำอย่างลึกในที่นี้

แต่จะขอแสดงเป็นแผนภาพถึงโครงสร้างพัฒนาการของทุนนิยมในรัฐเชียปลายศตวรรษที่ 19 ของเลนิน เปรียบเทียบกับแผนภาพที่ 1 ที่แสดงกระบวนการพัฒนาของทุนนิยมบริสุทธิ์ในหลักทฤษฎีเศรษฐศาสตร์การเมืองดูว่าจะมีความแตกต่างกันอย่างไรบ้าง

แผนภาพที่ 2 โครงสร้างของพัฒนาการทุนนิยมในรัฐเชียปลายศตวรรษที่ 19

จากแผนภาพข้างต้นนี้คงจะทำให้เห็นข้อขึ้นมาเล็กๆ นั่งว่า แนวคิดทางเศรษฐศาสตร์ของเดนินนั้นเป็นแบบทฤษฎีขั้นตอนเพียงไร และจากต้นทางประวัติศาสตร์ของแนวความคิดเกี่ยวกับพัฒนาการของทุนนิยมที่เริ่มต้นจากเพลขาโนฟและเดนิน เช่นนี้เองที่ผู้เขียนได้เคยถึงสรุปอ่อนมาเป็นทศนะไม่กี่ประโยคดังต่อไปนี้ว่า “(เท่าที่ผ่านมา) แนวความคิดของคำว่า “ทุนนิยม” ในระบบเศรษฐศาสตร์ของมาร์กซ์ มีความคลุมเครือ ไม่กระชัดชัดว่าเป็นแนวความคิดแบบเดียว (*individual concept*) หรือว่าเป็นแนวความคิดประเภท (*classifiable concept*) กันแน่ การพิจารณาคำว่าทุนนิยม ในฐานะเป็นแนวความคิดแบบเดียว ก็คือการมองทุนนิยม สมัยใหม่ในฐานะเป็นระบบทุนนิยมโลก และการพิจารณาคำว่าทุนนิยมในฐานะเป็นแนวความคิดแบบประเภท ก็คือการมองทุนนิยมสมัยใหม่ในฐานะที่เป็นเนื้อหาของขั้นตอนหนึ่งของพัฒนาการทางประวัติศาสตร์ของประเทศไทยนั่น ๆ ..... พวกนักทฤษฎีมาร์กซิสต์รุ่นก่อนต่างได้พัฒนาทฤษฎี “ทุนนิยม” ของตนโดยยึดเอาแนวความคิดอันใดอันหนึ่งจาก 2 อันข้างต้นมาเป็นเสาหลักในการรุหพัฒนาความคิดทฤษฎีเศรษฐศาสตร์ทุนนิยมของตน ต้นทอนแนวความคิดของคำว่าทุนนิยมในฐานะที่เป็นแนวความคิดแบบประเภทได้แก่ เพลขาโนฟ, เดนิน หรือเรียกในอีกชื่อหนึ่งว่า พากสำนักทุนนิยมประเทศไทยเดียว (*ทฤษฎีขั้นตอน*)²⁹ เดติเมทีกาม กำหนดการเดินของกิจกรรมทางเศรษฐศาสตร์ชั้นนี้ ผู้เขียนได้ตั้งใจจะนำเสนอและวิเคราะห์แนวคิดของชาญนี้ ตามด้วย เดติเมทีกาม ที่เนื่องจากแนวคิดของชาญนี้ สามารถจัดอยู่ในพวกที่มีแนวความคิดของคำว่าทุนนิยมในฐานะที่เป็นแนวความคิดแบบเดียว ซึ่งตัวแทนด้านต้นทางประวัติศาสตร์ของแนวความคิดแบบนี้ก็คือ โรช่า ลูกเซนเบอร์ก, พาร์วุส, โทรตสกี เพราเจนนัน ถ้าจะให้ดึงควรจะเริ่มจากการทำวิจัย

เสริมหลักสูตรเรื่องบทบาททวนการวิเคราะห์ของพากสำนักทุนนิยมโดยจะดีกว่า เพราะฉะนั้นผู้เขียนจึงตัดสินใจที่จะตัดส่วนของการวิเคราะห์ชาญนี้ ตามนิออกไปจากหัวข้องานวิจัยนี้ และเมื่อเป็นเช่นนั้นในหัวข้อสุดท้าย (หัวข้อที่ 4) ของงานวิจัยนี้ ซึ่งก็คือแนวความคิดทฤษฎี “พัฒนาการทุนนิยม” กับนักวิชาการไทย ผู้เขียนจึงจะทำการตรวจสอบผลสะท้อนของแนวความคิดอันนี้ที่มีต่อนักวิชาการไทย ในสายนี้เท่านั้น โดยจะไม่ขอตรวจสอบวิชาการฟิลิปส์ที่อ่อนของแนวความคิด “ระบบทุนนิยมโลก” ต่อหน้ากิจการไทยในสายอื่นในที่นี้

4. แนวความคิดทฤษฎี “พัฒนาการทุนนิยม” กับนักวิชาการไทย

ผลสะท้อนของแนวความคิดทฤษฎี “พัฒนาการทุนนิยม” ซึ่งมีต้นตระกูลมาจากเพลขาโนฟ, เดนิน (โดยเฉพาะเดนิน) ที่มีต่อนักวิชาการไทยนั้นไม่อาจกล่าวได้ว่าเป็นรูปการบูรสุทธ์ได้ แต่มีลักษณะผสมผสานปนเปน เนพาะส่วนรวมไปกับผลสะท้อนของความคิดแนวอื่น ๆ

อย่างการเปลี่ยนทดสอบจากการของทุนนิยมในรัสเซียของเดนิน โดย กนกศักดิ์ แก้วเทพ³⁰ ใน (วารสารเศรษฐศาสตร์การเมือง ปีที่ 2 ฉบับที่ 3 หน้า 96–106) ถือได้ว่าเป็นการรับผลสะท้อนของแนวความคิดนี้อย่างถ่องแท้ ๆ ที่สุดแล้ว อันที่จริงการแปล เช่นนี้ก็ไม่ใช่เป็นเรื่องเสียหายอะไร แต่ถ้าดูจากบันทึกของผู้แปลแล้ว ผู้เขียนไม่แน่ใจว่า กนกศักดิ์จะมีทัศนะที่แจ่มชัดนักในปัญหาความสัมพันธ์ระหว่างทฤษฎีพัฒนาการทุนนิยมกับหลักทฤษฎีเศรษฐศาสตร์การเมือง รวมทั้งการประเมินเนื้อหาของหนังสือเล่มนี้ สิ่งนี้คงจะเป็นภาระในอนาคตสำหรับกนกศักดิ์ที่สนใจ

²⁹ สุวินัย บรรลัย, บทคดสอนทฤษฎีสังคมนิยมในแข่งขันทฤษฎีประวัติศาสตร์ สถาบันวิชัยสังคม จุฬาฯ, ปี 2524, หน้า 27–29.

³⁰ กนกศักดิ์ แก้วเทพ, “บทสรุปจากพัฒนาการของทุนนิยมในรัสเซียของเดนิน” ใน วารสารเศรษฐศาสตร์การเมือง ปีที่ 2 ฉบับที่ 3, หน้า 96–106.

ใจคันกว้างในปัญหา “ชาวนา นาอย่างสน้ำเสมอ สมเกียรติ วันทะนะ” ได้ออกเณรที่การคำนวณจำนวนผู้ใช้แรงงานของเลนินในหนังสือพัฒนาการของทุนนิยมในรัสเซีย มาใช้เป็นเกณฑ์ในการคำนวณจำนวนผู้ใช้แรงงานในเมืองไทย³¹ ซึ่งผู้เขียนอย่างประเมินว่าเป็นความพยายามที่สร้างสรรค์ของสมเกียรติในการทดลองใช้แนวคิดนี้ แต่เป็นที่นำไปเสียดายว่า สมเกียรติใช้มโนทัศน์ การคำนวณนี้โดยตัดออกจากส่วนอื่น ๆ ของโครงสร้างทางทฤษฎีพัฒนาการทุนนิยม อันนี้จึงทำให้การนำเสนอและภาพที่เข้าเสนอของนานั้นมีความกระท่อนกระแทกที่เดียว ถ้าดูเฉพาะชื่อทบทวนแล้ว งานเขียนของแองร์ เพชรประเสริฐ เรื่อง “การขยายตัวของทุนนิยมในประเทศไทย ตั้งแต่ พ.ศ. 2488–ปัจจุบัน” (จากวารสารเศรษฐศาสตร์ปริทัศน์ คณะเศรษฐศาสตร์ จุฬาฯ ปีที่ 4 ฉบับที่ 1 ม.ค. – มิ.ย. 2524) นับว่าสะท้อนแนวความคิดทฤษฎี “พัฒนาการทุนนิยม” ออกมาชัดเจนที่สุด³² แต่เมื่อดูในเนื้อหาของบทความแล้วนั้น ว่าบังอาจความละเอียดในท่านโนทัศน์อยู่มากที่เดียว นับตั้งแต่การเริ่มนั้นจากมนโนทัศน์ของทุน ทุนนิยมแล้วก้าวไปสู่การอธิบายทุนนิยมในประเทศไทยเลยที่เดียว แต่ข้ออ่อนในโครงสร้างทางตรรกะ–การนำเสนอของแองร์ เพชรประเสริฐ นี้ก็หาได้ปิดบังความแหลมคม รอบรู้ก้าวขวางใน การรับรู้ปракrti การณ์ ในความเป็นจริงในสังคมไทยของตัวแองร์ เพชรประเสริฐไม่ อย่างที่สรุปของเขากล่าวว่า “กล่าวในที่สุดแล้ว พัฒนาการของทุนนิยมไทยในขณะนี้วิ่งต้นจากพ-

ัฒนกรรมต่างชาติ แล้วกำเนิดทุนทุนนาห ทุนพาณิชยกรรม ในการมีทุนนาห จากนั้นเข้าสู่สุกจักรวรรดิเพื่องฟุ ทุนนิยม ทุนนาหเพื่องฟุ ถึงปัจจุบันนี้นายทุนพาณิชย์บางกลุ่มเดินโตร นาได้อ่ายเป็นอิสระแล้ว ทุนการเกษตรบางกลุ่มเดินโตร อย่างเป็นอิสระแล้ว ทุนการประมงเดินโตร ได้ได้อิสระ ทุนนิยม การเงินหรือนายทุนนาหการนั้น นับได้ว่าเดินโตรมาก เป็นอิสระ และมีอิทธิพลมีบทบาทเป็นที่หัวห่วงของบรรดาทุน ศักดิ์สิทธิ์และกลุ่มทุนอื่นมาก ในสุกนี้นับเป็นการเดินโตร อย่างก้าวกระโดดของนายทุนนาหการ ถ้าหากจะการเดินโตร ของทุนนิยมในประเทศไทย ถือจะมีลักษณะพิเศษกว่าประเทศอื่น ๆ ตรงที่ทุนนิยมนาหการเดินโตร ได้ก่อน และเป็นผู้ดึงกลุ่มทุนต่าง ๆ เข้ามาร่วมศูนย์ที่นาหการ..... โดยสร้างระบบ “การผลิต การค้า และการเงิน” เป็นระบบหักษ์ใหญ่³³ 3 ขา ทำด้วยแข็งแรงที่สุดในระบบเศรษฐกิจไทย” ข้อสรุปที่เหลกคนเข่นนี้ได้มาจากการ intuition และ sense ทางสังคมมากกว่าพัฒนาทางทฤษฎีของตัวแองร์เอง SUEHIRO AKIRA ได้สำนต่องานเขียนของแองร์ เพชรประเสริฐ ชั้นนี้ โดยทำให้ละเอียด ล่อซับซ้อนในท่านโนทัศน์มากยิ่งขึ้น ในงานเขียนชื่อตั้งของเขามีอย่าง “Capital Accumulation and Industrial Development of Thailand”³³ (1983) แต่งงานเขียนชั้นนี้ของ SUEHIRO ก็ครอบคลุมเพียงส่วนเดียวในระบบโครงสร้างทางทฤษฎีพัฒนาการทุนนิยมเท่านั้น (เทียบได้เท่ากับบทที่ 5–6–7 ในหนังสือพัฒนาการของทุนนิยมในรัสเซีย) โดยขาดการวิเคราะห์ในส่วนของภาคเกษตรกับทุนนิยม (บทที่ 2 ในหนังสือของเลนิน) ซึ่งนี่คงจะเป็นภารกิจของนักเศรษฐศาสตร์การเมืองไทยคนอื่น ๆ เข้าไปทำต่อ

งานเขียนอีกชิ้นหนึ่งที่ชื่อของมันสะท้อนแนวคิดพัฒนาการทุนนิยมที่ชัดเจนมากคืองานเขียนของวิทยากร เชียงฤทธิ์ เรื่อง “การเปลี่ยนแปลงของโครงสร้าง

³¹ สมเกียรติ วันทะนะ, วิพัฒนาการขั้นบรรพบุรุษไทย–เด็ก้าโครงสร้างเศรษฐกิจและการเมืองไทยครบรอบ 200 ปี, สถาบันไทยคดีศึกษา, 2525.

³² แองร์ เพชรประเสริฐ, “การขยายตัวของทุนนิยมในประเทศไทย ตั้งแต่ พ.ศ. 2488–ปัจจุบัน” ใน วารสารเศรษฐศาสตร์ปริทัศน์ คณะเศรษฐศาสตร์ จุฬาฯ, ปีที่ 4 ฉบับที่ 1, ม.ค.–มิ.ย. 2524.

³³ SUEHIRO AKIRA, *Capital Accumulation and Industrial Development of Thailand*, สถาบันวิจัยสังคม จุฬาฯ, 2528.

สังคมเกษตรภาคอุดม : ผลของการขยายตัวของเศรษฐกิจทุนนิยมปี 2503-2523” (ไทยคดีศึกษา)³⁴ ผู้เขียนไม่เห็นด้วยกับวิทยากรที่มองการเปลี่ยนแปลงของโครงสร้างสังคมเกษตรโดยพิจารณาแต่การเปลี่ยนแปลงในแง่ของพลังการผลิตกับความสัมพันธ์ทางการผลิตเท่านั้น สิ่งที่หายไปจากการวิเคราะห์ของวิทยากรก็คือ การวิเคราะห์ช่วงเวลาอย่างหรือช่วงเวลาเอกสารในไทย ซึ่งเป็นช่วงก่อนที่สุดในหนังสือชั้นช่วงเวลา ถ้าไม่ทำการวิเคราะห์ช่วงเวลาอย่างนี้อย่างเป็นรูปธรรมแล้ว จะมีอันตรายที่จะดึงข้อสรุปอย่างเป็นสูตรสำเร็จออกมานำได้อย่างเช่นทัศนะที่เชื่อว่ามีการแตกตัวเป็น 2 ขั้ว ของชนชั้นช่วงเวลาเดียวกันในไทย ซึ่งทัศนะเช่นนี้จะมีรากฐานมาจากนักวิชาการ “ระบบทุนนิยมกับการเปลี่ยนแปลงของสังคมช่วงเวลาไทย”³⁵ (วารสารเศรษฐศาสตร์การเมือง ปีที่ 4 ฉบับที่ 1 เดือนกันยายน 2527)

นอกจากนักวิชาการไทยที่ได้อ่านไปข้างต้นแล้ว ยังมีงานของกลุ่มนักวิชาการไทยอีกกลุ่มนึงคือ กลุ่มสำนักอาจารย์ผู้ทรงคุณวุฒิ มหาสุภา ที่จับงานค้นคว้าประวัติเศรษฐกิจไทยในเชิงทฤษฎีพัฒนาการทุนนิยมมาโดยตลอด เมื่อว่ากุ่มอาจารย์ผู้ทรงคุณวุฒินี้จะใช้โน้ตทัศนะของมาร์กซ์ในการวิเคราะห์ทุนนิยมไทยก็จริง แต่เมื่อนำมาใช้กับประเทศไทยที่ก่อตั้งมาใหม่แล้ว จึงไม่สามารถใช้ได้ แต่ก็ต้องพยายามปรับตัวให้เข้ากับความเป็นจริง เช่น ให้คำจำกัดความ “ระบบเศรษฐกิจไทยที่มีการเปลี่ยนแปลงของชนชั้นช่วงเวลาที่เป็นที่รู้ๆ ฯ กันอยู่ นั่นคือ แทนที่กลุ่มนี้จะมาให้ความสนใจใน พลวัต ของทุนนิยมในประเทศไทย พวกลักษณะตั้งปัญหาที่กลับตาล-ปัตรกันกล่าวคือกลับเริ่มต้นจากคำตามที่ว่า ทำไม่ทันนิยมไทยหรือชนชั้นนายทุนไทยจึงพัฒนาทุนนิยม

ในรูปแบบบูรณาญาภิเษก ไม่ได้ ข้อสมมติฐานที่ผู้เขียนนี้ได้ผลักดันให้นักวิชาการกลุ่มนี้ต้องไปอธิบายถึงลักษณะที่หยุดนิ่ง เนื้อหา เดี้ยงตนของสังคมก่อนทุนนิยมในไทย ซึ่ง โน้ตทัศนะลักษณะที่พวกลเขานำมาใช้คือ ASIATIC MODE OF PRODUCTION การใช้โน้ตทัศนะเช่นนี้มาอธิบายประวัติศาสตร์ไทย มีปัญหาค่อนข้างมาก และผู้เขียนไม่คิดว่าจะเพียงพอ ด้วย ในความเป็นจริงก็มีนักวิชาการไทยหลายสายที่วิจารณ์แนวคิดของกลุ่มอาจารย์ผู้ทรงคุณวุฒิที่เดียว อย่างไรก็ตาม ผลงานของกลุ่มอาจารย์ผู้ทรงคุณวุฒิ นี้นับได้ว่าเป็นการพัฒนาเปิดศักราชใหม่แห่งบุคลากรประวัติศาสตร์เศรษฐกิจไทยโดยแท้ และไม่มีทางที่นักเศรษฐศาสตร์การเมืองไทยรุ่นต่อไปจะสามารถพัฒนาบทคุณคือของเขามาได้เลย ถ้าหากไม่ข้ามพื้นที่งานเขียนของกลุ่มอาจารย์ผู้ทรงคุณวุฒิที่นำไปก่อตั้ง ★

³⁴ วิทยากร เชียงกูล, การเปลี่ยนแปลงของโครงสร้างเกษตรภาคอุดม - ผลของการขยายตัวของเศรษฐกิจทุนนิยมปี 2503-2523, สถาบันไทยคดีศึกษา, 2525.

³⁵ จำนารี พิทักษ์วงศ์, “ระบบทุนนิยมกับการเปลี่ยนแปลงของสังคมช่วงเวลาไทย” ใน วารสารเศรษฐศาสตร์การเมือง ปีที่ 4 ฉบับที่ 1, เดือนกันยายน 2527.

หมายเหตุ

หลังจากที่ผู้เขียนได้อ่านงานชิ้นนี้อีกครั้งแล้ว ปรากฏว่าได้มีการเปลี่ยนงานเขียนของเลนินเรื่อง “พัฒนาการของทุนนิยมในรัสเซีย” ออกมาเป็นภาษาไทยฉบับสมบูรณ์

บรรณานุกรม

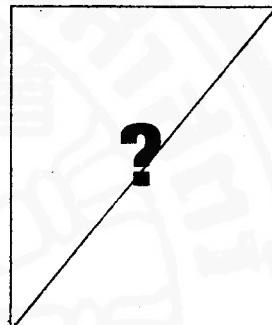
(ก) ภาษาไทย

- (1) กานต์กัตต์ แก้วเทพ, “บทสรุปจากพัฒนาการของทุนนิยม ในรัฐเชียของเลนิน” ใน วารสารเศรษฐศาสตร์การเมือง, ปีที่ 2, ฉบับที่ 3.
- (2) กลุ่มวิจัยสังคมไทย, เส้นทางสังคมไทย, ดำเนินพิมพ์มิตรใหม่, 2526.
- (3) จำเนรี พิทักษ์วงศ์, “ระบบทุนนิยมกับการเปลี่ยนแปลงของสังคมไทย” ใน วารสารเศรษฐศาสตร์การเมือง, ปีที่ 4 ฉบับที่ 1, เดือนกันยายน 2527.
- (4) พรงค์ เพชรประเด็จ, “การขยายตัวของทุนนิยมในประเทศไทย ตั้งแต่พ.ศ. 2488–ปัจจุบัน” ใน วารสารเศรษฐศาสตร์ปรัชญา, คณะเศรษฐศาสตร์ จุฬาฯ, ปีที่ 4 ฉบับที่ 1, เดือน ม.ค.–มิ.ย. 2524.
- (5) วิทยากร เชียงกุล, การเปลี่ยนแปลงของโครงสร้างสังคมเกษตรภาคกลาง - ผลของการขยายตัวของเศรษฐกิจทุนนิยมปี 2503 - 2523, สถาบันไทยคดีศึกษา, 2525.
- (6) สมเกียรติ วันทะนะ, วิวัฒนาการชนชั้นแรงงานไทย - เค้าโครงประวัติศาสตร์แห่งงานไทยครอบคลุม 200 ปี, สถาบันไทยคดีศึกษา, 2525.
- (7) สุวินัย กรณลัย, บทคดสอนสอนอุทกษีสังคมนิยมในเรื่องของวัตถุนิยมประวัติศาสตร์, สถาบันวิจัยสังคม จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2524.
- (8) สัญชัย สุรังบุตร, “รัฐเชียปองปูลิสต์ : การเคลื่อนไหวปฏิวัติต่างๆ ช่วงทศวรรษ 1870” ตีพิมพ์ใน วารสารสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ของมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, ปีที่ 10 ฉบับที่ 6, เดือนกรกฎาคม–กุมภาพันธ์ 2523.

(ข) ภาษาต่างประเทศ

- (1) Marx, Karl., *Grundrisse*, Penguin Books.
- (2) LENIN, V.I., *JINMIN NO TOMO TO WA NANIKI..* OTSUKI-SHOTEN, TOKYO.
- (3) LENIN, V.I., *The Development of Capitalism in Russia*, Progress Publishers, Moscow, 1974.
- (4) SHUB, David., *Lenin*, Penguin Books, 1966.
- (5) SUEHIRO AKIRA, *Capital Accumulation and Industrial Development of Thailand*, สถาบันวิจัยสังคม จุฬาฯ, 2528.
- (6) TANAKA MASAHIRO, *ROSHIA KEIZAI SHISO SHI NO KENKYU*, MINERUVA, TOKYO, 1967.

ศานติสังคม 7
ฉบับส่งท้ายปีสันติภาพสากล
สังคมสู่สันติภาพ?

ราคา ๑๖.- บาท

พบกับ
สุรชาติ บำรุงสุวน
สังคมและสันติภาพ
ข้อคิดเห็นจากอาจารย์ธรรมตะวันตก
ติบ นัก สันท
บทเนื้อของการสรรค์สร้าง
สันติภาพในเวียดนาม
นรา ศักดิ์กานนท์
สันติภาพในตลาดอาเซียนเพื่อองฟู

สนใจสมัครเป็นสมาชิกปีละ 40 บาท
ส่งตัวแลกเงิน สำหรับ ปณ.บางกอกน้อย
นาม น.ส.ดุษฎี กังสดาร
495/44 ช.อยู่อ้อมสิน ถ.จรัญสนิทวงศ์ 40
กท. 10700 โทรศัพท์ 424-9173